

แผนพัฒนาการเกษตรตำบลขามเรียง
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

จัดทำโดย

นายอภิรักษ์ โนนทอง
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

สำนักงานเกษตรอำเภอกันทรวิชัย
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จัดทำขึ้นตามโครงการพัฒนาชุมชน ประจำปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จุดอ่อน - จุดแข็ง - โอกาส-ภาวะคุกคาม (SWOT ANALYSIS) ของตำบล มุ่งเน้นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนโดยผ่านผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกเทศบาลตำบลขามเรียง อาสาสมัครเกษตร และผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ตลอดจนหน่วยงานราชการต่างๆ ในพื้นที่

การศึกษวิเคราะห์ข้อมูล ตามโครงการพัฒนาการเกษตรฉบับนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณ ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรท้องถิ่นและผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลและร่วมมือเป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้จะสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรในตำบลขามเรียงดีขึ้นและยั่งยืนสืบไป

นายอภิรักษ์ โนนทอง
เลขานุการศูนย์บริการฯ ตำบลขามเรียง
สำนักงานเกษตรอำเภอกันทรวิชัย
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญรูป

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

๑.๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

๑.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๑.๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

๑.๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน

๑.๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

๑.๓.๒ ฤดูกาล

๑.๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน

๑.๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

๑.๔ เส้นทางคมนาคม

๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๑.๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

๑.๕.๒ แหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น

๑.๕.๓ พื้นที่ชลประทาน

๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๑.๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

๑.๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด

๑.๖.๓ รายได้ของประชากรรวม รายได้ต่อหัว

๑.๖.๔ จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง

๑.๖.๕ การศึกษา/สถานศึกษา

๑.๖.๖ สาธารณสุข

๑.๖.๗ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑.๖.๘ องค์กร/สถาบันต่าง ๆ

๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

๑.๗.๑ ลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทหลัก ๆ เช่น ภาค

เกษตร อุตสาหกรรม ชุมชนเมืองที่อยู่อาศัยแยกตามเขตการปกครองย่อย

๑

๑

๑

๑

๒

๓

๓

๔

๔

๕

๕

๕

๕

๗

๗

๘

๘

๘

๙

๙

๙

๙

๑๓

๑๔

๑๕

๑๖

๑๖

๑๖

๒๑

๒๒

๒๒

สารบัญ (ต่อ)

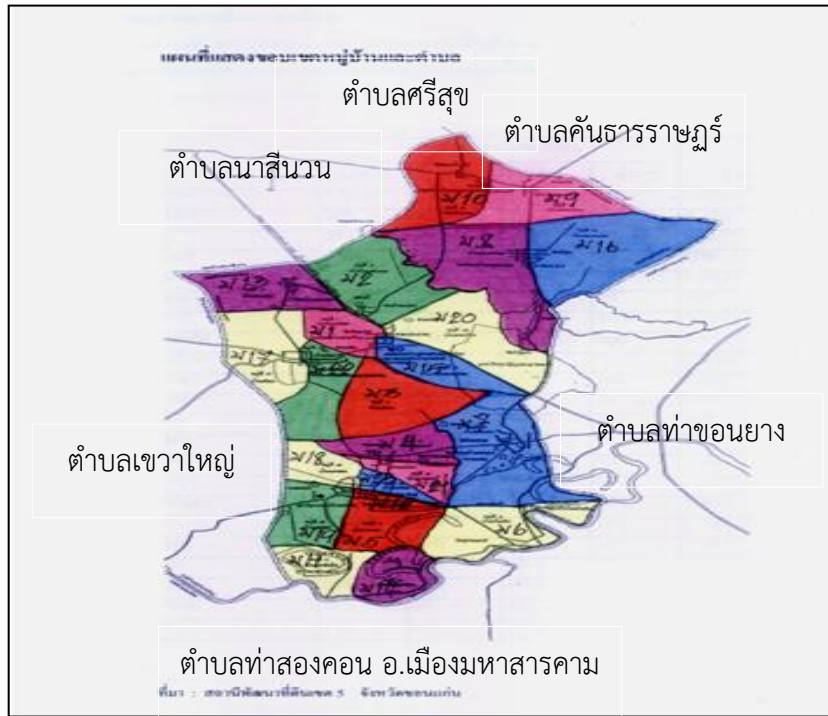
	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลขามเรียง	๒๔
๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๒๔
๒.๑.๑ สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่	๒๔
๒.๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๒๘
๒.๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๓๑
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล	๓๓
๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๓๓
๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๓๔
๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๓๔
๓.๔ การแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์	๓๔
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครองของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	๒
ตารางที่ ๒ แสดงปริมาณน้ำฝนในรอบ ๑๐ ปี (๒๕๔๙-๒๕๕๘)	๖
ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลการปลูกพืช , พันธุ์พืช และพื้นที่ปลูกพืชที่สำคัญ	๑๐
ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ , พันธุ์สัตว์	๑๐
ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลการเลี้ยงปลา	๑๑
ตารางที่ ๖ แสดงระบบการผลิตพืช สัตว์ และ ประมง	๑๑
ตารางที่ ๗ แสดงปฏิทิน การดูแล ปลูกพืช สัตว์ และ ประมง	๑๒
ตารางที่ ๘ แสดงเทคโนโลยีการผลิตพืช สัตว์ และ ประมง	๑๒
ตารางที่ ๙ แสดงปริมาณผลผลิตและมูลค่าจากพืช สัตว์ ประมง ปี ๒๕๖๑	๑๓
ตารางที่ ๑๐ แสดงปริมาณผลผลิตและมูลค่าจากพืช สัตว์ ประมง ต่อหน่วยพื้นที่ ปี ๒๕๖๑	๑๔
ตารางที่ ๑๑ แสดงประชากรและครัวเรือน	๑๕
ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลกลุ่มสถาบันเกษตรกรในตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	๒๑
ตารางที่ ๑๓ แสดงลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒๓
ตารางที่ ๑๔ ต้นทุนการผลิตข้าว (บาท/ไร่)	๒๖
ตารางที่ ๑๕ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางการแก้ไข	๒๘
ตารางที่ ๑๖ การวิเคราะห์ TOWS Matrix สภาพแวดล้อมตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	๓๑
ตารางที่ ๑๗ แสดงงบประมาณโครงการและแหล่งที่มา	๓๕

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ ที่ตั้งตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	๑
ภาพที่ ๒ อาณาเขตติดต่อขามเรียง	๒
ภาพที่ ๓ แสดงที่ตั้งและขอบเขตหมู่บ้านภายในตำบลขามเรียง	๓
ภาพที่ ๔ แสดงทรัพยากรดินตำบลขามเรียง	๕
ภาพที่ ๕ แสดงเส้นทางคมนาคม	๗
ภาพที่ ๖ แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น	๘
ภาพที่ ๗ การใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลขามเรียง	๒๒
ภาพที่ ๘ ระดับความเหมาะสมในการปลูกข้าว	๒๕

ภาพที่ ๒ อาณาเขตติดต่อขามเรียง

๑.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แบ่งการปกครองออกเป็น ๒๓ หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในเขตการปกครองของเทศบาลตำบลขามเรียง (ตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครองของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

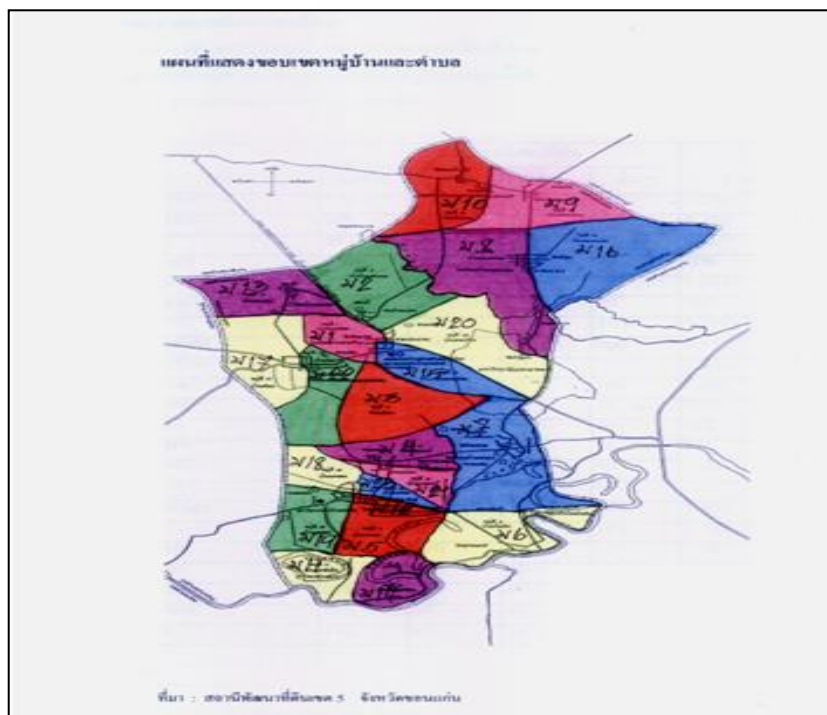
หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อผู้นำหมู่บ้าน	เบอร์โทรศัพท์	หมายเหตุ
๑	ขามเรียง	นางสาวสมพร บรรเทา	๐๘๔๔๐๘๗๘๐๒	
๒	โนนแสง	นายสมศักดิ์ แห่่งหล้า	๐๘๔๖๘๖๕๕๑๖	
๓	เขียบ	นางสมศรี ชูพันธ์	๐๘๕๗๔๒๕๓๗๖	
๔	หนองแซ้	นายยุทธนา ศิริสุวรรณศักดิ์	๐๘๔๙๐๖๕๕๔๘	
๕	มะกอก	นายสุวิทย์ บุญหล้า	๐๘๘๓๓๑๙๔๖๙	
๖	ห้วยชัน	นายนิคม โคตรเสนา	๐๘๑๐๕๐๓๔๐๙	
๗	ดอนนา	นายชนะชัย บุญหล้า	๐๘๓๑๔๕๕๖๙๕	
๘	ดอนหนอง	นายวิโชค ไชยผง	๐๘๒๑๐๒๖๓๑๕	
๙	หนองขาม	นายโสภณ ฉายราตรี	๐๘๔๕๑๒๗๓๘๖	
๑๐	หัวหนอง	นายไพรินทร์ วรรณโยชน์	๐๘๓๓๓๒๑๐๒๙	
๑๑	กุดหัวช้าง	นายบุญศรี วิสาคาม	๐๘๗๖๔๔๘๙๐๗	
๑๒	มะกอก	นายเคน บุญรัตน์	๐๘๐๔๑๔๙๓๖๖	
๑๓	ดอนมัน	นายอดิศร เหล่าสะพาน	๐๙๗๓๓๙๗๙๕๐	
๑๔	โขงกุดเวียน	นายจินดา บุญหล้า	๐๙๐๘๔๐๖๔๓๕	
๑๕	ขามเรียง	นายเจริญ เนื่องกันยา	๐๘๑๕๔๔๐๔๘๗	

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอกันทรวิชัย กรมการปกครอง (เมษายน ๒๕๖๒)

ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครองของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อผู้นำหมู่บ้าน	เบอร์โทรศัพท์	หมายเหตุ
๑๖	ดอนหนอง	นายบุญร่วม หลวงแก้ว		
๑๗	เขียบ	นายกิตติชัย คำปลิว	๐๘๖๒๑๘๖๑๘๓	
๑๘	มะกอก	นายสงวน ช้ายขวา	๐๘๖๒๒๕๑๓๗๐	
๑๙	มะกอก	นางสาวศิริบังอร นนทภา	๐๘๒๓๙๙๔๓๓๐	
๒๐	ขามเรียง	นายสมจิต กุณโฮง	๐๙๘๕๕๐๒๗๘๒	
๒๑	หนองแค้	นายทองสัย ร่วมมรส	๐๙๑๘๖๕๕๕๙๔	
๒๒	เขียบ	นายวัลลภ ไชยโสดา	๐๘๓๔๕๕๓๑๓๗	
๒๓	มะกอก	นายทวีพร คลิ่งแสง	๐๘๙๖๒๑๐๒๘๘	

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอกันทรวิชัย กรมการปกครอง (เมษายน ๒๕๖๒)

ภาพที่ ๓ แสดงที่ตั้งและขอบเขตหมู่บ้านภายในตำบลขามเรียง

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๑.๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

สภาพภูมิประเทศของตำบลขามเรียง มีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มและเป็นลูกคลื่นลาดลอนเล็กน้อย ส่วนใหญ่สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบเรียบบางแห่งเป็นแอ่งลุ่มต่ำมีความสูงเฉลี่ย ๑๔๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตำบลขามเรียง เป็นตำบลที่มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบเหมาะสมในการเพาะปลูกข้าว สภาพพื้นที่ป่าไม้ในเขตตำบลขามเรียงจึงเป็นป่าไม้ตามหัวไร่ปลายนาเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการปลูกสร้างสวนป่าตามที่สาธารณะประโยชน์ของตำบล ต้นไม้ที่ปลูกได้แก่ ไม้ต่าง ๆ ยูคาลิปตัส ยางนา สะแบงหลวง ประดู่ สะเดา เป็นต้น

๑.๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน

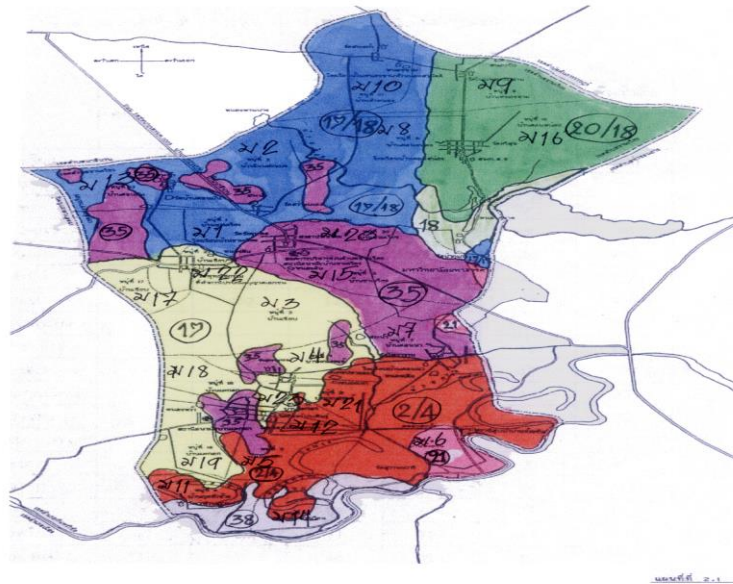
สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลขามเรียงเป็นที่ราบลุ่ม ที่ตอนจะอยู่บริเวณทิศเหนือของตำบล ได้แก่ บ้านดอนมันหมู่ที่ ๑๓ บ้านเขียบ หมู่ ๓, ๑๗, ๒๒ และบ้านโนนแสงหมู่ที่ ๒ น้ำไหลผ่านเป็น ๒ แนว คือ แนวที่ ๑ จากบ้านดอนมัน-บ้านเขียบ-บ้านดอนนา -หนองแซ้ -มะกอก และไหลลงแม่น้ำชี แนวที่ ๒ จากบ้านโนนแสง-ขามเรียง -หัวหนอง-ดอนหนอง และไหลลงตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย และไหลลงแม่น้ำชี

๑.๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

ตำบลขามเรียง ประกอบด้วยกลุ่มชุดดิน ๘ กลุ่ม ดังนี้

- ๑) ชุดดินร้อยเอ็ด (๑๗) พบที่ หมู่ ๓,๔,๑๗,๑๘,๑๙,๒๑ และ ๒๒ เป็นเนื้อดินร่วนปนทราย มีสีเทาหรือน้ำตาลอ่อนพบจุดประสีน้ำตาล เหมาะสมในการทำนา
- ๒) ชุดดินโคราช (๓๕) พบที่หมู่ ๑,๒,๔,๕,๑๓,๑๕,๒๐ และ ๒๑ เป็นดินร่วนปนทรายมีสีน้ำตาลปนเทาหรือน้ำตาลเข้มความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เหมาะสมปลูกพืชไร่และไม้ผล
- ๓) ชุดดินเชียงใหม่ (๓๘) พบที่หมู่ ๑๔ เป็นดินร่วนปนทรายละเอียดมีลักษณะทับถมเป็นชั้นๆเป็นดินสีน้ำตาลอ่อนปนเทา เหมาะสมในการปลูกพืชผักและไม้ผล
- ๔) ชุดดินศรีสงคราม (๒) พบที่หมู่ ๕,๖,๗ ,๑๑,๑๔ และ ๒๑ เป็นเนื้อดินกลุ่มดินเหนียวมีสีเทาปนสีน้ำตาล เหลือง หรือแดง เหมาะสมในการทำนา ยกร่องปลูกผักและไม้ผล
- ๕) ชุดดินสระบุรี (๔) พบที่หมู่ ๕,๖, ๗,๑๑,๑๔ เป็นเนื้อดินเหนียวมีสีดำหรือสีเทาเข้ม พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบหรือที่ลุ่ม มีความเหมาะสมทำนา
- ๖) ชุดดินสรรพยา (๒๑) พบที่หมู่ ๖,๗ เป็นเนื้อดินร่วนมีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาลอ่อน เหมาะสมทำนา
- ๗) ชุดดินอุดร (๒๐) พบที่หมู่ ๘,๙,และ๑๖ เป็นเนื้อดินร่วนปนทรายหรือทรายปนร่วนสีเทาอ่อนหรือสีเทาปนชมพู เหมาะสมทำนา
- ๘) ชุดดินโคกสำโรง (๑๘) พบที่หมู่ ๒,๘,๙ และ ๑๖ เป็นดินร่วนปนทรายดินล่างเป็นดินเหนียวปนสีน้ำตาลเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย เหมาะสมทำนา

แผนที่แสดงชุดดิน

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินเขต 5 จังหวัดขอนแก่น

ภาพที่ ๔ : แสดงทรัพยากรดินตำบลขามเรียง

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

ภูมิอากาศโดยทั่วไปของตำบลขามเรียง จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับพื้นที่อื่นๆในจังหวัดมหาสารคาม คือ มีอากาศร้อนและค่อนข้างหนาวในฤดูหนาว ส่วนฤดูฝนจะมีฝนตกชุกช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม

๑.๓.๒ ฤดูกาล

ฤดูกาลของตำบลขามเรียง มี ๓ ฤดู ดังนี้

- ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนเมษายน โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทะเลจีนใต้
- ฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนพฤษภาคมถึงต้นเดือนตุลาคม โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดเอาความชื้นจากทะเลอันดามันทำให้เกิดฝนตกชุก
- ฤดูหนาว เริ่มในช่วงกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

๑.๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝนจากสถิติน้ำฝนจากสถานีอุตุนิยมวิทยาอำเภอกันทรวิชัยจากปี ๒๕๔๙-๒๕๕๘ พบว่า มีปริมาณฝนตกเฉลี่ยทั้งปี ๑,๑๔๒.๐ มิลลิเมตร โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีปริมาณฝนตกมากที่สุด เฉลี่ย ประมาณ ๒๓๓.๕๔ มิลลิเมตร และเดือนที่มีปริมาณฝนตกน้อยที่สุดคือเดือนธันวาคม เฉลี่ย ๐.๐ มิลลิเมตร

ตารางที่ ๒ แสดงปริมาณน้ำฝนในรอบ ๑๐ ปี (๒๕๔๙-๒๕๕๘) หน่วย : มิลลิเมตร

ปี/เดือน	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	เฉลี่ย
ม.ค.	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
ก.พ.	๐	๑๘	๖.๓	๐	๒๕.๗	๐	๐	๐	๐	๐	๕
มี.ค.	๓๒.๖	๒๒.๕	๑๐.๕	๓๔.๓	๑๘.๗	๔๐.๕	๒๐.๕	๒๐.๒	๐	๐	๑๙.๙๘
เม.ย.	๑๐๒.๑	๑๑๒	๑๓๐.๗	๑๒๑.๙	๑๗๖.๓	๗๖.๖	๐	๒๒๒.๐	๘๖	๔๕.๔	๑๐๗.๓
พ.ค.	๑๓๐.๑	๑๒๐.๖	๑๓๔.๓	๒๑๑.๓	๑๖๔.๔	๒๔๐.๖	๒๒๗.๕	๑๔๕.๙	๓๔๖.๖	๕๕.๗	๑๗๗.๗
มิ.ย.	๑๒๙.๖	๖๐.๔	๗๑.๗	๑๓๐.๖	๒๘๒.๓	๙๐.๒	๑๐๑.๘	๑๖๖.๘	๑๙๑.๔	๖๐.๔	๑๒๘.๕๒
ก.ค.	๕๗.๖	๕๒.๒	๕๗	๑๑๑.๑	๒๒๓.๒๗	๑๖๖.๑	๒๗๑.๘	๒๕๗.๘	๒๕๗.๖	๙๐.๗	๑๕๔.๕๒
ส.ค.	๑๙๑	๑๗๙	๒๑๖	๕๙.๙	๓๒๘.๓	๒๐๔.๕	๓๕๔.๔	๑๘๗	๑๕๑.๕	๓๘๗.๖	๒๒๕.๙๒
ก.ย.	๓๑๙	๑๒๑	๑๓๕	๒๔๑	๑๕๕	๒๐๖	๓๓๓.๔	๑๘๖.๓	๔๘๗.๑	๑๕๑.๖	๒๓๓.๕๔
ต.ค.	๑๓๓.๒	๔๕.๑	๓๓.๗	๖๔.๓	๕๗	๒๐๙.๙	๑๐๕.๙	๑๑๐.๘	๒๕.๑	๑๑๕.๘	๙๐.๐๘
พ.ย.	๘๙.๕	๓๘.๒	๐	๒๘.๔	๐	๐	๐	๑๑๐.๕	๐	๐	๒๖.๗
ธ.ค.	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
รวม	๑๑๘๓.๙	๗๖๘.๘	๗๙๕.๕	๑๐๐๓	๑๔๓๐.๙๗	๑๒๓๔.๔	๑๑๔๓.๕	๑๔๐๗.๓	๑๕๔๕.๓	๙๐๗.๒	๑๑๔๒.๐
เฉลี่ย	๙๘.๖๕	๖๔.๐๖	๖๖.๒๙	๘๓.๕๘	๑๒๗.๔๕	๑๐๒.๘๗	๙๕.๒๙	๑๑๗.๒๗	๑๒๘.๗๗	๗๕.๖	๙๕.๙๘

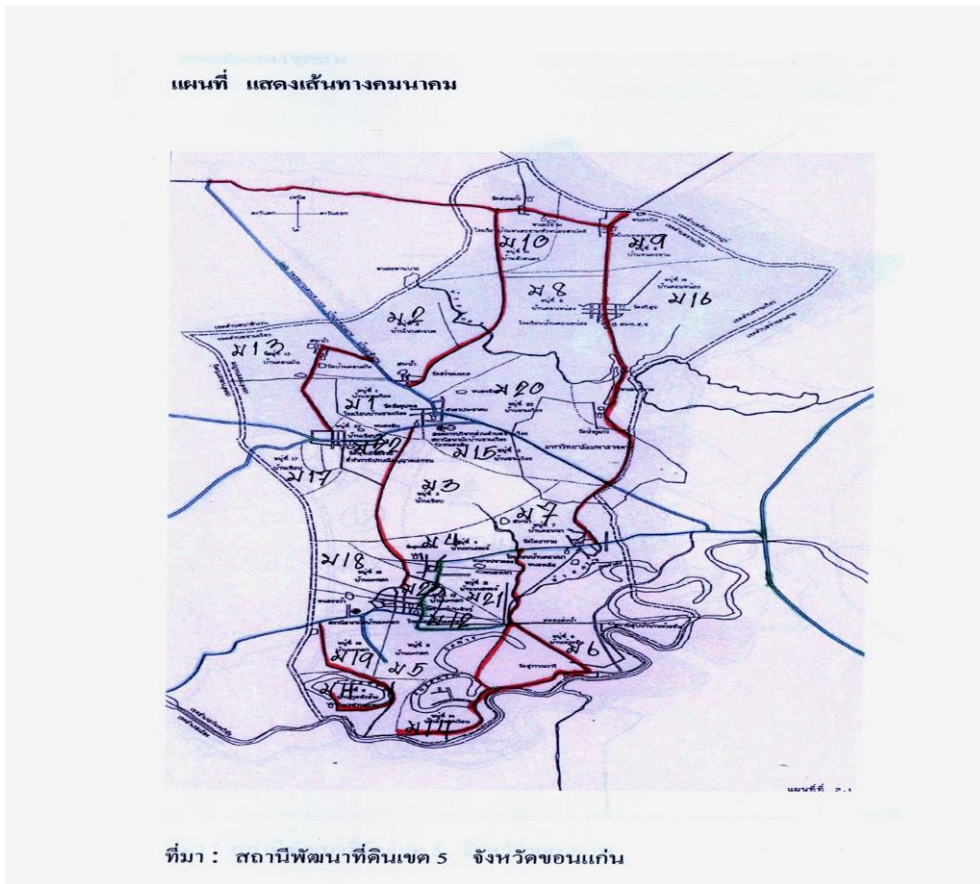
ที่มา : สถิติน้ำฝน อำเภอกันทรวิชัย ปี ๒๕๕๘

๑.๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อุณหภูมิของตำบลขามเรียง เฉลี่ยทั้งปีสูงสุด ๓๕.๒๔ องศาเซลเซียส และเฉลี่ยต่ำสุด ๑๘.๔๗ องศาเซลเซียส สำหรับเดือนที่มีอุณหภูมิสูงสุด คือ เดือนเมษายนอุณหภูมิ ๓๕.๒๔ องศาเซลเซียส ส่วนเดือนที่อุณหภูมิต่ำสุด คือ เดือนมกราคม อุณหภูมิ ๑๘.๔๗ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ร้อยละ ๗๘

๑.๔ เส้นทางคมนาคม

ตำบลขามเรียงอยู่ห่างจากอำเภอกันทรวิชัย ประมาณ ๑๖ กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดมหาสารคาม ประมาณ ๑๕ กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางทั้งหมด การคมนาคมระหว่างตัวอำเภอกันทรวิชัยถึงตำบลขามเรียงจะมีถนนลาดยางจากอำเภอไปตำบลเขาใหญ่ผ่าน ๑ สาย การคมนาคมระหว่างตำบลใกล้เคียงจะเป็นถนนลาดยาง การเดินทางไปมาสะดวก สภาพถนนระหว่างหมู่บ้านที่เป็นถนนลาดยางและคอนกรีต

ภาพที่ ๕ แสดงเส้นทางคมนาคม

๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

ลักษณะแหล่งน้ำในพื้นที่ตำบลขามเรียง มี ๒ ลักษณะ ได้แก่

๑.๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ ตำบลขามเรียงมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีความสำคัญกับเกษตรกรอยู่ ๕ แห่งที่มีความสำคัญต่อการเพาะปลูกของเกษตรกร คือ

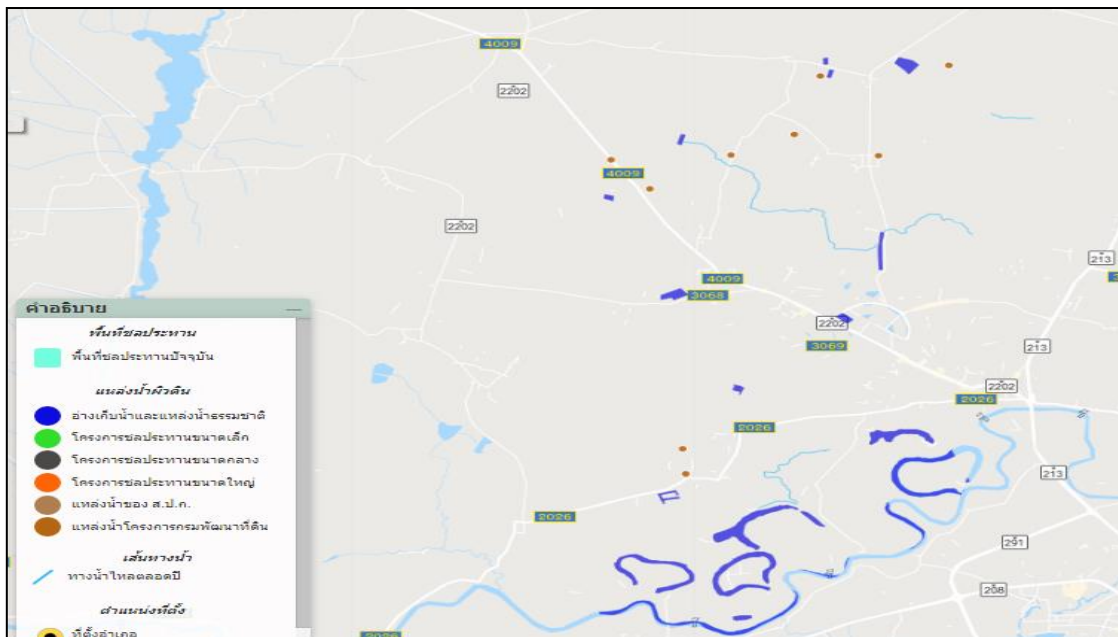
๑) ลำน้ำชี ไหลผ่านจากทางทิศตะวันตกสู่ทางทิศตะวันออกของตำบล เป็นแหล่งน้ำที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของเกษตรกรในด้านการเกษตรอุปโภคและบริโภค มีน้ำตลอดปี แต่ลดต่ำในช่วงเดือน มีนาคม - พฤษภาคม

๒) กุดคำอึ่ง เนื้อที่ประมาณ ๑๕๐ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ บ้านดอนนา หมู่ที่ ๗ เกษตรกรใช้ประโยชน์ในการเกษตร และการประปา มีน้ำตลอดทั้งปี

๓) กุดกว้าง เนื้อที่ประมาณ ๑๐๐ ไร่ อยู่ในเขตพื้นที่ บ้านมะกอก หมู่ที่ ๕, ๑๒, ๑๘, ๑๙ และ ๒๓ เกษตรกรใช้ประโยชน์ในการเกษตร เนื่องจากมีปริมาณน้ำตลอดทั้งปี

๔) กุดเวียน เนื้อที่ประมาณ ๑๐๐ ไร่ อยู่ในเขตพื้นที่บ้านโขงกุดเวียน หมู่ที่ ๑๔ เกษตรกรใช้ประโยชน์ในการประปาหมู่บ้าน ทำการเกษตรปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติ มีปริมาณน้ำตลอดทั้งปี

๕) กุดหัวช้าง เนื้อที่ประมาณ ๙๐ ไร่ อยู่ในเขตพื้นที่บ้านกุดหัวช้าง หมู่ที่ ๑๑ เกษตรกรใช้ประโยชน์ในการประปาหมู่บ้าน ทำการเกษตรปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติ มีปริมาณน้ำตลอดทั้งปี

ภาพที่ ๖ : แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น

๑.๕.๒ แหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น

แหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ประปาหมู่บ้าน บ่อน้ำตื้น บ่อบาดาล ที่ใช้ประโยชน์ในการอุปโภคบริโภค และการปลูกพืชผัก นอกจากนี้ยังมีคลองส่งน้ำของโครงการชลประทานลำปาวที่กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ตำบล ซึ่งเกษตรกรใช้ประโยชน์ในการเกษตรตลอดปี ตำบลขามเรียงมีแหล่งน้ำสาธารณะที่สร้างขึ้น ดังนี้

- ๑) หนองสิม เนื้อที่ประมาณ ๔๕ ไร่ อยู่ในเขตพื้นที่บ้านเขียบ หมู่ที่ ๒๒ เกษตรกรใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตรปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ในฤดูแล้ง มีปริมาณน้ำตลอดทั้งปี
- ๒) หนองพันบาง เนื้อที่ประมาณ ๑๖ ไร่ อยู่ในเขตพื้นที่บ้านโนนแสวง หมู่ที่ ๒ เกษตรกรใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตรปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ในฤดูแล้ง
- ๓) หนองคูขาด เนื้อที่ประมาณ ๔๙ ไร่ อยู่ในเขตพื้นที่บ้านดอนหนอง หมู่ที่ ๘ เกษตรกรใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตรปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ในฤดูแล้ง
- ๔) หนองแซ้ เนื้อที่ประมาณ ๒๗ ไร่ อยู่ในเขตพื้นที่บ้านหนองแซ้ หมู่ที่ ๔ เกษตรกรใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตรปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ในฤดูแล้ง
- ๕) หนองขาม เนื้อที่ประมาณ ๘ ไร่ อยู่ในเขตพื้นที่บ้านหนองขาม หมู่ที่ ๙ เกษตรกรใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตรปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ในฤดูแล้ง
- ๖) หนองบึง เนื้อที่ประมาณ ๒๓ ไร่ อยู่ในเขตพื้นที่บ้านหัวหนอง หมู่ที่ ๑๐ เกษตรกรใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตรปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ในฤดูแล้ง

๑.๕.๓ พื้นที่ชลประทาน

พื้นที่ชลประทานของตำบลขามเรียง อยู่ในเขตพื้นที่สูบน้ำด้วยไฟฟ้าจากแม่น้ำชี ของกรมชลประทาน หากปริมาณน้ำในแม่น้ำชีมีไม่เพียงพอที่ไม่สามารถสูบน้ำได้ ตำบลขามเรียงมีพื้นที่สูบน้ำด้วยระบบไฟฟ้า จำนวน ๔ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านห้วยชัน หมู่ที่ ๖ บ้านดอนนา หมู่ที่ ๗ บ้านมะกอกหมู่ที่ ๕ และหมู่ที่ ๒๓

๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๑.๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก พืชที่เกษตรกรปลูกเป็นหลักได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ข้าวโพดหวาน ไม้ผล ไม้ยืนต้น และพืชผักต่างๆ ตำบลขามเรียงมีเนื้อที่ทั้งหมด ตำบลขามเรียงมีเนื้อที่ทั้งตำบล ประมาณ ๓๐,๑๘๓ ไร่ เป็นพื้นที่การเกษตร ๒๕,๗๘๘ ไร่ (คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๔๔ ของพื้นที่ทั้งหมด) โดยแบ่งออกดังนี้

พื้นที่นา	๒๒,๓๔๘ ไร่
พื้นที่ไร่	๕๑๖ ไร่
พื้นที่สวน	๒๘๗ ไร่
พื้นที่พืชผัก	๑๕๗ ไร่
พื้นที่ป่าไม้	๓๖๑ ไร่
พื้นที่อื่นๆ	๖,๕๑๔ ไร่

๑) พืชเศรษฐกิจ

พืชเศรษฐกิจที่ปลูกในตำบลขามเรียง มีข้าวนาปีเป็นหลัก โดยมีการปลูกข้าวนาปรังในเขตชลประทานช่วงเดือน พฤศจิกายน –เดือนเมษายน ตามสภาวะน้ำในแม่น้ำชี ซึ่งหากปีใดน้ำน้อยเกษตรกรก็จะงดการทำนาปรัง และในพื้นที่ที่แหล่งน้ำมีการปลูกพืชผักตลอดทั้งปีส่วนไม้ผลไม้ยืนต้นเศรษฐกิจเป็นการปลูกแบบผสมผสานและแบบหัวไร่ปลายนา ดังตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลการปลูกพืช , พันธุ์พืช และพื้นที่ปลูกพืชที่สำคัญ

ที่	ชนิดพืช	ชื่อพันธุ์	พื้นที่ปลูก	แหล่งปลูก	หมายเหตุ
๑	ข้าวนาปี	กข.๖ ,ขาวดอกมะลิ๑๐๕ และพันธุ์กข.๑๕	๒๑,๖๒๘	ทุกหมู่บ้าน	-
๒	ข้าวนาปรัง	กข.๔๙, ชัยนาท ๑, กข. ๑๐	๑,๖๔๖	หมู่ ๖, ๗	
๓	ไม้ผล - มะม่วง - กัลย - ไม้ผลอื่นๆ	มะม่วงเขียวเสวย,มะม่วง โชคอนันต์,น้ำดอกไม้ - น้ำว่า	๓๕	ทุกหมู่บ้าน	ปลูกในไร่นา และสวน หลังบ้าน
๔	พืชผักต่างๆ	พริก แตงกวา ถั่วฝักยาว หอมแบ่ง ฯลฯ	๕๗	ทุกหมู่บ้าน	-

๒) การเลี้ยงสัตว์

การเลี้ยงสัตว์ในตำบลขามเรียง มีโคเนื้อ โคนม กระบือ สุกร ไก่สายพันธุ์ต่าง ๆ และเปิดไข่ส่วนใหญ่จะเลี้ยงแบบหลังบ้าน ไม่มีการจัดการแบบฟาร์มมากนัก ยกเว้น สุกร โคนมและโคเนื้อบางส่วน ซึ่งมีการเลี้ยงไก่พื้นเมือง เกือบทุกครัวเรือน ส่วนไก่วงมีบ้างเล็กน้อย

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลการเลี้ยงสัตว์ , พันธุ์สัตว์

ที่	ชนิดสัตว์	ชื่อพันธุ์	จำนวนตัว	สถานที่เลี้ยง	หมายเหตุ
๑	โคเนื้อ	พื้นเมืองและลูกผสม อเมริกาบราห์มัน	๑,๐๙๖	ทุกหมู่บ้าน	-
๒	โคนม	แบล็ค&ไวท์	๙๘	หมู่ที่ ๖,๘,๙,๑๐,๑๒,๑๓,๑๔	-
๓	กระบือ	พันธุ์พื้นเมือง	๗๓	หมู่ที่ ๑,๔,๗,๑๐,๑๕,๑๖, ๑๘,๑๙,๒๓	-
๔	สุกร	ลูกผสมสามสายเลือด	๒๙๘	ทุกหมู่บ้าน	-
๕	ไก่	พันธุ์พื้นเมือง,ไก่วง	๘,๕๗๒	ทุกหมู่บ้าน	-
๖	เป็ด	ไข่	๕๓๔	ทุกหมู่บ้าน	-

๓) การประมง

การเลี้ยงปลาในตำบลขามเรียงมีการเลี้ยงในบ่อน้ำในไร่นาเพื่อการบริโภคและขายในบางฤดูกาล ยังไม่มีการเลี้ยงแบบฟาร์มเต็มรูปแบบ

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลการเลี้ยงปลา

ที่	ชนิดปลา	ชื่อพันธุ์	จำนวนตัว	สถานที่เลี้ยง	หมายเหตุ
๑	ปลาดุก	บึกอูย	๖๐,๐๐๐	ทุกหมู่บ้าน	เพื่อบริโภค/จำหน่าย
๒	นิล	จิตลดา ๓	๑๐๐,๐๐๐	ทุกหมู่บ้าน	เพื่อบริโภค/จำหน่าย
๓	ตะเพียน	-	๑๐๐,๐๐๐	ทุกหมู่บ้าน	เพื่อบริโภค/จำหน่าย
๔	กบ	-	๑๐,๐๐๐	ทุกหมู่บ้าน	เพื่อบริโภค/จำหน่าย

๔) ระบบการผลิต

ระบบการผลิตทางการเกษตรในตำบลขามเรียง เป็นการผลิตแบบยังชีพและการค้าผสมผสานกัน มีการใช้แรงงานในครอบครัว จ้างแรงงาน และใช้เครื่องจักรกลช่วยในการผลิต

ตารางที่ ๖ แสดงระบบการผลิตพืช สัตว์ และ ประมง

ชนิดพืชที่ผลิต	วิธีการผลิต	ระยะเวลา	การใช้แรงงาน	หมายเหตุ
ข้าวนาปี	นาดำ , นาหว่านสำรวย, หว่านน้ำตาม	ก.ค.-พ.ย.	-ในครอบครัว -จ้างแรงงาน	
ข้าวนาปรัง	นาหว่านน้ำตาม	พ.ย.-เม.ย.	ในครอบครัว -จ้างแรงงาน	
พืชผัก	ปลูกเพื่อเป็นการค้าตามแหล่งน้ำ (กุด)ต่างๆ และปลูกเพื่อบริโภคบ้างบางส่วน	ตลอดปี	-ในครอบครัว	
ไม้ผล	ปลูกตามหลังบ้าน และหัวไร่ปลายนา , ไร่นาสวนผสม	ตลอดปี	-ในครอบครัว	
โค-กระบือ	เลี้ยงเพื่อใช้แรงงาน และจำหน่ายโดยอาศัยหญ้าจากแหล่งธรรมชาติ	ตลอดปี	-ในครอบครัว	
สุกร	เลี้ยงเพื่อผลิตพันธุ์และขุนจำหน่ายโดยใช้รำผสมหัวอาหาร	ตลอดปี	-ในครอบครัว	
สัตว์ปีก	เลี้ยงเพื่อจำหน่ายและบริโภคในครัวเรือน	ตลอดปี	-ในครอบครัว	
ประมง	เลี้ยงเพื่อจำหน่ายและบริโภคในครัวเรือน	ตลอดปี	-ในครอบครัว	

๕) ช่วงเวลาในการประกอบกิจกรรม ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และประมง

เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลขามเรียง เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีน้ำหลากและท่วมขังในช่วงฤดูฝน เกษตรกรจึงปลูกข้าวนาปีเป็นหลักในฤดูฝน ซึ่งในไร่นาจะมีการขุดบ่อเพื่อกักเก็บน้ำ กิจกรรมทางการเกษตรเสริมจะเป็นการเลี้ยงปลา ปลูกผักสวนครัวและไม้ผลบริเวณขอบบ่อ ในช่วงที่มีน้ำเพียงพอ ส่วนพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่เช่นกุดต่าง ๆ จะมีการปลูกพืชผักตลอดทั้งปี และจะมีการเลี้ยงสัตว์เสริมหลังบ้าน

ตารางที่ ๗ แสดงปฏิทิน การดูแล ปลูกพืช สัตว์ และ ประมง

กิจกรรม	ช่วงเวลา												
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
ทำนาปี					เตรียมดิน/หว่าน,ดำ/ดูแลรักษา							เก็บเกี่ยว	
ทำนาปรัง	ดูแล		เก็บเกี่ยว								เตรียมดิน/หว่าน		
พืชผักต่างๆ	ตามช่วงฤดูบางพื้นที่ และตลอดปีบางพื้นที่												
ไม้ผล	ปลูก/ดูแลรักษา ตลอดปี												
สุกร	ตลอดปี												
สัตว์ปีก	ตลอดปี												
โค-กระบือ	ตลอดปี												
ประมง	ตลอดปี												

๖) เทคโนโลยีการเกษตร

เทคโนโลยีที่เกษตรกรใช้ในการผลิตทางการเกษตรมีหลากหลายตามสภาพความเหมาะสมของพื้นที่และทุนของแต่ละครอบครัว แต่ยังคงขาดการคิดค้นนวัตกรรมในการผลิตด้านการเกษตร

ตารางที่ ๘ แสดงเทคโนโลยีการผลิตพืช สัตว์ และ ประมง

ข้อมูลการผลิต	ข้าว	พืชผัก	ไม้ผล	โค - กระบือ	สุกร	สัตว์ปีก	ประมง
๑.เตรียมพื้นที่							
- แทรกเตอร์	/	/	-	/	-	-	-
- รถไถเดินตาม	/	/	-	-	-	-	-
-แรงงานในครัวเรือน	/	/	/	/	/	/	/
๒.พันธุ์							
-พันธุ์ดี	/	/	/	/	/	/	/
-พันธุ์พื้นเมือง	-	-	-	-	-	/	/
๓.แหล่งพันธุ์							
-ผลิตเอง	/	/	/	/	/	/	/
-แหล่งพันธุ์ดี	/	/	/	/	-	/	/
๔.การใช้ปุ๋ย							
-ปุ๋ยชีวภาพ	ใช้บางราย	-	-	-	-	-	-
-ปุ๋ยพืชสด	ใช้บางราย	-	-	-	-	-	-
-ปุ๋ยคอก	ใช้บางราย	/	/	-	-	-	-
-ปุ๋ยเคมี	ใช้ทุกราย	/	/	-	-	-	-

ตารางที่ ๘ แสดงเทคโนโลยีการผลิตพืช สัตว์ และ ประมง (ต่อ)

ข้อมูลการผลิต	ข้าว	พืชผัก	ไม้ผล	โค - กระบือ	สุกร	สัตว์ปีก	ประมง
๕.การใช้สารพิษ	-	/	-	-	-	-	-
๖.การใช้แรงงาน							
-ในครัวเรือน	/	/	/	/	/	/	/
-จ้างบางส่วน	/	-	-	-	-	-	/
-จ้างหมด	-	-	-	-	-	-	-
๗.การเก็บเกี่ยว							
- เครื่องจักร	/	-	-	-	-	-	-
- แรงงาน	/	-	-	-	-	-	-
-ระยะเวลาที่เหมาะสม	/	/	/	/	/	/	/
๘.ผลผลิต							
-จำหน่าย	/	/	/	/	/	/	/
-บริโภค	/	/	/	-	-	/	/

๑.๖.๒ ผลผลิตทั้งหมดรวมของตำบลขามเรียง

จากผลผลิตทั้งหมดรวมสาขาเกษตรตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย ปี ๒๕๖๕ พบว่าผลผลิตทั้งหมดรวมทั้งหมดมีมูลค่า ๑๙๒.๑๔๐ ล้านบาท ข้าวนาปีมีมูลค่ารวม ๑๒๕.๑๕๒ ล้านบาท (๖๕.๑๔%) โคเนื้อ ๓๕.๐๗๒ ล้านบาท (๑๘.๒๕%) ข้าวนาปรัง ๑๑.๑๒๗ ล้านบาท (๕.๗๙%) แต่เมื่อคิดมูลค่าต่อหน่วยพื้นที่การผลิตข้าวนาปีมีมูลค่าต่ำที่สุด คือ ๕,๖๐๐ บาท/ไร่/ปี รายละเอียดดังตารางที่ ๘ และ ๙ ตารางที่ ๙ แสดงปริมาณผลผลิตและมูลค่าจากพืช สัตว์ประมง ปี ๒๕๖๕

กิจกรรมการผลิต	พื้นที่/จำนวน/ปี	ผลผลิตเฉลี่ย	ผลผลิตรวม (กิโลกรัม)	มูลค่ารวม (ล้านบาท)	%	หมายเหตุ
ข้าวนาปี	๒๒,๓๔๘.๕ ไร่	๕๐๐	๑๐,๐๕๖,๘๒๕	๑๒๕.๑๕๒	๖๕.๑๔	กก.ละ ๑๔ บาท
ข้าวนาปรัง	๑,๖๔๖ ไร่	๘๔๕	๑,๓๙๐,๘๗๐	๑๑.๑๒๗	๕.๗๙	กก.ละ ๘ บาท
พืชผัก	๕๗ ไร่	๖๐๐ กก./ไร่	๓๔,๒๐๐	๑.๑๙๗	๐.๖๒	กก.ละ ๓๕ บาท
ไม้ผล	๓๕ ไร่	๕๐๐ กก./ไร่	๑๗,๕๐๐	๐.๔๓๘	๐.๒๓	กก.ละ ๒๕ บาท
สัตว์ปีก	๓๔,๕๐๐ ตัว/ปี	๑ กก./ตัว	๓๔,๕๐๐	๒.๗๖๐	๑.๔๓	กก.ละ ๘๐ บาท
สุกร	๒๙๘ ตัว/ปี	๑๐๐ กก./ตัว	๒๙,๘๐๐	๑.๙๓๗	๑.๐๑	กก.ละ ๖๕ บาท
โคเนื้อ	๑,๐๙๖ ตัว/ปี	๔๐๐ กก./ตัว	๔๓๘,๔๐๐	๓๕.๐๗๒	๑๘.๒๕	กก.ละ ๘๐ บาท
โคนม (รีดนม)	๗๕ ตัว/ปี	๑,๑๙๘ กก./ตัว	๑๑๗,๔๐๔	๒.๙๓๕	๑.๕๓	กก.ละ ๒๕ บาท
กระบือ	๗๓ ตัว/ปี	๔๐๐ กก./ตัว	๒๙,๒๐๐	๒.๓๓๖	๑.๒๒	กก.ละ ๘๐ บาท
ประมง	๔๐๒ ไร่	๔๕๗ กก./ไร่	๑๘๓,๗๑๔	๙.๑๘๖	๔.๗๘	กก.ละ ๕๐ บาท
รวม				๑๙๒.๑๔๐		

ที่มา : ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขามเรียง

ตารางที่ ๑๐ แสดงปริมาณผลผลิตและมูลค่าจากพืช สัตว์ ประมง ต่อหน่วยพื้นที่ ปี ๒๕๖๕

กิจกรรมการผลิต	จำนวน	ผลผลิตเฉลี่ย	ผลผลิตรวม (กิโลกรัม)	มูลค่ารวม (ล้านบาท)	มูลค่าต่อพื้นที่ (บาท/หน่วย/ปี)
ข้าวนาปี	๒๒,๓๔๘.๕ ไร่	๔๐๐	๑๐,๐๕๖,๘๒๕	๑๒๕.๑๕๒	๕,๖๐๐/ไร่/ปี
ข้าวนาปรัง	๑,๖๔๖ ไร่	๘๔๕	๑,๓๙๐,๘๗๐	๑๑.๑๒๗	๖,๗๖๐/ไร่/ปี
พืชผัก	๕๗ ไร่	๖๐๐ กก./ไร่	๓๔,๒๐๐	๑.๑๙๗	๒,๑๐๐๐/ไร่/ปี
ไม้ผล	๓๕ ไร่	๕๐๐ กก./ไร่	๑๗,๕๐๐	๐.๔๓๘	๑๒,๕๑๔/ไร่/ปี
สัตว์ปีก	๓๔,๕๐๐ ตัว/ปี	๑ กก./ตัว	๓๔,๕๐๐	๒.๗๖๐	-
สุกร	๒๘๘ ตัว/ปี	๑๐๐ กก./ตัว	๒๘,๘๐๐	๑.๙๓๗	-
โคเนื้อ	๑,๐๙๖ ตัว/ปี	๔๐๐ กก./ตัว	๔๓๘,๔๐๐	๓๕.๐๗๒	-
โคนม (รีดนม)	๗๕ ตัว/ปี	น้ำนม ๑,๑๙๘ กก./ตัว	๑๑๗,๔๐๔	๒.๙๓๕	-
กระบือ	๗๓ ตัว/ปี	๔๐๐ กก./ตัว	๒๙,๒๐๐	๒.๓๓๖	-
ประมง	๔๐๒ ไร่	๔๕๗ กก./ไร่	๖๕,๐๐๓	๙.๑๘๖	๒๒,๘๕๐/ไร่/ปี
รวม				๑๙๒.๑๔๐	

ที่มา : ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขามเรียง

๑.๖.๓ รายได้ของประชากรรวม รายได้ต่อครัวเรือน

รายได้และรายจ่ายของครัวเรือน

รายได้ในภาคเกษตร พบมากที่สุดเฉลี่ยในช่วง ๓๐,๐๐๐-๓๙,๙๙๙ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖๖ รองลงมาได้แก่ เฉลี่ยในช่วง ๒๐,๐๐๐-๒๙,๙๙๙ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖๖ และรายได้เฉลี่ยในช่วง ๔๐,๐๐๐-๔๙,๙๙๙ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๓ ตามลำดับ ส่วนรายได้ที่น้อยที่สุดเฉลี่ยในช่วง มากกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท / ครัวเรือน / ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๓

****หมายเหตุ** รายได้เฉพาะเป็นเงินสด ส่วนที่เก็บไว้ บริโภค ข้าวพันธุ์ และอื่นๆ ไม่ได้นำมา คิดเป็นมูลค่า

รายได้นอกภาคเกษตร พบสูงที่สุดได้แก่ รายได้เฉลี่ยในช่วง ๒๐,๐๐๐-๒๙,๙๙๙ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๖ รองลงมาได้แก่รายได้เฉลี่ยในช่วง ๓๐,๐๐๐-๓๙,๐๐๐ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๖ และรายได้เฉลี่ยในช่วง ๑๐,๐๐๐-๑๙,๙๙๙ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๓ ตามลำดับ และรายได้ที่น้อยที่สุดเฉลี่ยในช่วง ๑๕๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๓

รายจ่ายในภาคเกษตร พบสูงที่สุดได้แก่ รายจ่ายเฉลี่ยในช่วง ๑๐,๐๐๐-๑๙,๙๙๙ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๕๕ รองลงมาได้แก่รายจ่ายเฉลี่ยในช่วง ๒๐,๐๐๐-๒๙,๙๙๙ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๔๕

รายจ่ายนอกภาคเกษตร พบสูงที่สุดได้แก่ รายจ่ายในช่วง ๓๐,๐๐๐-๓๙,๙๙๙ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๒๕ รองลงมาได้แก่รายจ่ายเฉลี่ยในช่วง ๑๕๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๔๕และรายจ่ายที่น้อยที่สุดเฉลี่ยในช่วง ๑๐,๐๐๐-๑๙,๙๙๙ บาท / ครัวเรือน / ปี คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๐

๑.๖.๔ จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง ช่วงอายุ ในเมือง/ชนบท

ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แบ่งการปกครองออกเป็น ๒๓ หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในการปกครองของเทศบาลตำบลขามเรียง จากข้อมูลของสำนักบริหารการทะเบียน ที่ว่าการอำเภอกันทรวิชัย กรมการปกครอง ณ พฤษภาคม ๒๕๖๒ พบว่ามีประชากร รวมทั้งสิ้น ๑๐,๐๐๑ คน เป็นชาย ๔,๕๘๐ คน หญิง ๕,๔๒๑ คน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๓,๓๓๓ ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรกร ๑,๖๔๘ ครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย ๓ คนต่อครัวเรือน มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย ๒๐๘.๓๕ คนต่อตารางกิโลเมตร

ตารางที่ ๑๑ แสดงประชากรและครัวเรือน

หมู่ที่	บ้าน	ประชากร		รวม	จำนวนครัวเรือน		หมายเหตุ
		ชาย	หญิง		ทั้งหมด	เกษตรกร	
๑	ขามเรียง	๒๓๖	๒๘๔	๕๒๐	๑๔๖	๙๗	
๒	โนนแสง	๑๗๗	๑๙๘	๓๗๕	๙๘	๘๒	
๓	เขียบ	๖๖	๗๗	๑๔๓	๓๙	๓๙	
๔	หนองแซ้	๑๐๒	๑๐๗	๒๐๙	๕๖	๓๘	
๕	มะกอก	๒๑๒	๒๔๘	๔๖๐	๑๒๗	๙๗	
๖	ห้วยชัน	๑๐๑	๑๐๔	๒๐๕	๖๐	๕๕	
๗	ดอนนา	๒๙๕	๓๐๒	๕๙๗	๒๔๕	๑๒๐	
๘	ดอนหนอง	๒๑๙	๒๔๓	๔๖๒	๑๓๑	๙๔	
๙	หนองขาม	๒๐๓	๑๙๙	๔๐๒	๙๔	๘๒	
๑๐	หัวหนอง	๒๓๔	๒๔๖	๔๘๐	๑๑๗	๑๐๑	
๑๑	กุดหัวช้าง	๗๒	๖๘	๑๔๐	๓๙	๓๒	
๑๒	มะกอก	๑๒๘	๑๔๘	๒๗๖	๖๗	๕๒	
๑๓	ดอนมัน	๘๖	๗๐	๑๕๖	๔๖	๓๙	
๑๔	โขงกุดเวียน	๘๓	๗๑	๑๕๔	๕๐	๓๕	
๑๕	ขามเรียง	๒๓๖	๒๑๘	๔๕๔	๕๕๑	๖๔	
๑๖	ดอนหนอง	๒๒๖	๑๙๓	๔๑๙	๑๒๔	๙๕	
๑๗	เขียบ	๑๙๒	๑๙๔	๓๘๖	๙๗	๘๓	
๑๘	มะกอก	๒๐๑	๒๑๔	๔๑๕	๑๐๖	๘๘	
๑๙	มะกอก	๒๓๙	๒๐๘	๔๔๗	๑๒๖	๑๑๐	
๒๐	ขามเรียง	๙๑๘	๑๖๗๑	๒๕๘๙	๘๓๒	๘๕	
๒๑	หนองแซ้	๑๑๙	๑๐๘	๒๒๗	๕๘	๕๓	
๒๒	เขียบ	๑๓๑	๑๓๙	๒๗๐	๗๓	๖๒	
๒๓	มะกอก	๑๐๔	๑๑๑	๒๑๕	๕๑	๔๕	
	รวม	๔,๕๘๐	๕,๔๒๑	๑๐,๐๐๑	๓,๓๓๓	๑,๖๔๘	

ที่มาของข้อมูล : กรมการปกครองและข้อมูล ทบก .๒๕๖๑/๒๕๖๒

๑.๖.๕ การศึกษา/สถานศึกษา

ประชากรในตำบลขามเรียง ส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๔ ศูนย์ โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน ๕ โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑ โรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย จำนวน ๑ แห่ง และมหาวิทยาลัย จำนวน ๑ แห่ง

๑.๖.๖ สาธารณสุข

ตำบลขามเรียงมีสถานที่รักษาพยาบาลคือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๑ แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๑๕ บ้านขามเรียง นอกจากนี้ยังมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทุกหมู่บ้าน การให้บริการจะให้บริการขั้นพื้นฐาน ให้ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐาน รับฝากครรภ์ ให้อาหารเสริม วางแผนครอบครัว ชูตหินปูน เป็นต้น

๑.๖.๗ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) ประวัติความเป็นมาของสมาชิกในชุมชนและรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน

ตำบลขามเรียงเริ่มตั้งมาประมาณปี พ.ศ. ๒๓๙๕ โดยมีราษฎร อพยพมาจากบ้านโคก บ้านแต้ บ้านเหล่าแดง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการนำของพ่อใหญ่หลวงผ่าน พ่อใหญ่หลวงศรีละคร จึงพากันตั้งหมู่บ้านขึ้นชื่อ บ้านขามเรียง ตำบลเมืองท่า (หมายถึงท่าขนอยาง)อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม และในปี ๒๕๑๔ ได้แยกจากตำบลท่าขนอยาง มาเป็นตำบลขามเรียง และได้รับประกาศแต่งตั้งเป็น เทศบาลตำบลขามเรียง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑การตั้งถิ่นฐานจะรวมกันเป็นกระจุกในหมู่บ้าน และมีพื้นที่ทำการเกษตรรอบๆ หมู่บ้าน

๒) ขนบธรรมเนียม ประเพณี พิธีกรรม อิทธิพลทางความคิด

ประเพณีดั้งเดิมที่สำคัญคือ การทำบุญตามเทศกาลเดือนต่างๆ ซึ่งเรียกว่า ยี่ตลีสอง ครองสิบสี่ ดังนี้

ยี่ตลีสอง

(๑) เดือนอ้าย บุญเข้ากรรม เป็นกิจกรรมของสงฆ์ เรียกว่า เข้าปริวาสกรรม

หลังจากออกพรรษาเสร็จแล้วโดยให้พระภิกษุสงฆ์ที่ต้องอาบัติ (กระทำความผิด) สังฆาทิเสสได้สารภาพต่อหน้าคณะสงฆ์เพื่อเป็นการฝึกจิตสำนึกถึงความบกพร่องของตน แล้วปรับตัวประพฤติตนให้ถูกต้องตามพระวินัย

(๒) เดือนยี่ ทำบุญคูณลาน (คุ่มข้าวใหญ่) ในพิธีนี้จะมีการทำบุญตักบาตร เลี้ยง

พระ ประพรมน้ำพระพุทธมนต์แก่ชาวบ้าน ลานข้าว ที่นาและตอข้าวบริเวณใกล้ลานข้าวถือว่าเป็นสิริมงคล ทำให้ข้าวในนาอุดมสมบูรณ์ เจ้าของนาจะอยู่เป็นสุข ฝนตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าจะงอกงามและได้ผลดีในปีต่อไป เมื่อเสร็จพิธีทำบุญคูณลานข้าวแล้ว ชาวบ้านจึงจะขนข้าวใส่ยุ้งและเชิญขวัญข้าว คือ พระแม่โพสพไปยังยุ้งข้าวและทำพิธีสู่ขวัญกับสู่ข้าวแล้ว (ยุ้ง) ข้าวเพื่อเป็นสิริมงคลต่อไป

(๓) เดือนสาม บุญข้าวจี่ เป็นการทำบุญในช่วงเทศกาลวันมาฆบูชา ชาวบ้านจะมา

ร่วมกันทำบุญตักบาตรในตอนเช้า ตอนค่ำจะมีการเวียนเทียนรอบพระอุโบสถ ชาวบ้านจัดเตรียมข้าวจี่แล้วนำไปถวายพระภิกษุสามเณรที่วัด เมื่อพระฉันเสร็จแล้วมีการฝังเทศน์ฉลองข้าวจี่และรับพร มูลเหตุที่มีการทำบุญข้าวจี่ ซึ่งเป็นอาหารที่คนยากจนกินเป็นประจำ ไปถวายพระพุทธเจ้า พลังคิดว่า ขนมแป้งข้าวจี่เป็นเพียงขนมของทาสที่ต่ำต้อยพระพุทธองค์คงไม่ฉัน ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงหยั่งรู้จิตใจของนาง จึงทรงฉันแป้งข้าวจี่ต่อหน้านาทำให้เกิดความปิติดีใจ ครั้นตายไปก็จะได้ขึ้นสวรรค์ ชาวอีสานจึงได้แบบอย่างในการทำแป้งข้าวจี่ทำบุญข้าวจี่ถวายพระมาโดยตลอดจวบจนปัจจุบัน

(๔) **เดือนสี่ บุญพระเวศ**(บุญพระเวศสันดรหรือบุญมหาชาติ) คำนี้ออกเสียงว่า ฆะเวศ เป็นสำเนียงของชาวอีสานที่มาจากคำว่า พระเวศ ซึ่งหมายถึงพระเวศสันดร การทำบุญพระเวศ เป็นการทำบุญและฟังเทศน์เรื่องพระเวศสันดรชาดก หรือเทศน์มหาชาติ ซึ่งมีจำนวน ๑๓ กัณฑ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระเวศสันดร ผู้ซึ่งบำเพ็ญบารมีอันยิ่งใหญ่ด้วยการให้ทานหรือทานบารมีในชาติสุดท้าย ก่อนที่จะมาเสวยชาติและตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า บุญพระเวศเป็นงานบุญที่ยิ่งใหญ่ของชาวอีสาน นิยมทำกันทุกหมู่บ้าน ด้วยความเชื่อว่าหากได้ฟังเทศน์มหาชาติทั้ง ๑๓ กัณฑ์จบภายในวันเดียว อาานิสงส์จะดลบันดาลให้ไปเกิดในศาสนาของพระศรีอารยเมตไตรย ซึ่งเป็นยุคแห่งความสุข ความสมบูรณ์ตามพุทธคติที่มีมาแต่ครั้งพุทธกาล

(๕) **เดือนห้า บุญสงกรานต์** (บุญสงกรานต์) เป็นการทำบุญวันขึ้นปีใหม่ของไทยแต่โบราณ นิยมทำในเดือนห้าเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๓ เมษายนถึงวันที่ ๑๕ เมษายน คำว่า สงกรานต์ เป็นคำสันสกฤต แปลว่า ผ่านหรือเคลื่อนย้ายเข้าไป ในที่นี้ หมายถึง พระอาทิตย์ผ่านหรือเคลื่อนย้ายเข้าไปในจักรราศีหนึ่ง เป็นเดือนที่เริ่มต้นปีใหม่ การทำบุญสงกรานต์จะมีพิธีสงกรานต์พระพุทธรูป พระสงฆ์ ผู้ใหญ่ ผู้เฒ่าผู้แก่ นอกจากนี้ชาวบ้านจะทำบุญตักบาตรก่อบพระเจดีย์ทรายและมีการละเล่นสาดน้ำกันอย่างสนุกสนานนานตลอดทั้ง ๓ วัน

(๖) **เดือนหก บุญบั้งไฟ** เป็นงานสำคัญของชาวอีสานก่อนลงมือทำนา ด้วยความเชื่อว่าเป็นการขอฝนเพื่อให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าในนาอุดมสมบูรณ์ ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข ในงานจะมีการแห่บั้งไฟ และจุดบั้งไฟ เพราะเชื่อว่าเป็นการส่งสัญญาณขึ้นไปบอกพญาแถน ให้ส่งน้ำฝนลงมา ระหว่างที่มีการจุดบั้งไฟชาวบ้านจะมีการแข่งอย่างสนุกสนาน การทำบุญบั้งไฟนับเป็นการชุมนุมที่สำคัญของคนในท้องถิ่น ที่มาร่วมงานบุญกันอย่างสนุกสนานเต็มที่ มีการนำสัญลักษณ์ทางเพศมาล้อเลียนในขบวนแห่บั้งไฟ โดยไม่ถือว่าเป็นเรื่องหยาบคาย การทำบุญบั้งไฟนี้ บางที่จะตรงกับประเพณีบุญวันวิสาขบูชาด้วย

(๗) **เดือนเจ็ด บุญเบิกบ้าน** เป็นการทำบุญเพื่อชำระล้างสิ่งที่ไม่ดีเป็นเสนียดจัญไร อันจะทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่บ้านเมือง เป็นการปิดเป่าความชั่วร้ายให้ออกจากหมู่บ้านชาวบ้านจะนำข้าวปลาอาหารมาตักบาตรที่ศาลากลางบ้านและสวดมนต์ตอนเย็น ตอนเช้าตักบาตรรดน้ำมนต์

(๘) **เดือนแปด บุญเข้าพรรษา** การเข้าพรรษาเป็นกิจของภิกษุสามเณรที่จะต้องอยู่เป็นประจำในวัดใดวัดหนึ่งตลอด ๓ เดือน กำหนดเอาตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ห้ามมิให้พระภิกษุสามเณรไปพักแรมคืนที่อื่น มีการทำบุญตักบาตร ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร มีการฟังธรรมเทศนา ชาวบ้านจะหล่อเทียนขนาดใหญ่ถวายวัดเป็นพุทธบูชาและเก็บไว้ตลอดพรรษา การทำเทียนถวายวัดในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา มีความเชื่อแต่โบราณว่า หากใครทำเทียนไปถวายวัด เมื่อเกิดชาติใหม่ ผู้นั้นจะได้เสวยสุข หากมิได้ขึ้นสวรรค์ แต่เกิดบนโลกมนุษย์ผู้นั้นจะมีความเฉลียวฉลาด มีสติปัญญาไหวพริบเป็นเลิศ ประดุจแสงเทียนอันสว่างไสว

(๙) **เดือนเก้า บุญข้าวประดับดิน** เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติมิตรที่ล่วงลับไปแล้ว เมื่อถึงวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ ชาวบ้านจากกันทำข้าวปลาอาหารคาวหวานพร้อมหมากพลูตั้งแต่เช้ามีดห่อใส่ใบตอง เรียกว่า ข้าวประดับดิน นำไปวางไว้ตามโคนต้นไม้ในบริเวณวัด เพื่อให้ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วนั้น มากิน เพราะเชื่อว่าเป็นช่วงเดือนเก้าผู้ที่ล่วงลับแล้วจะได้รับการปลดปล่อยให้ออกมาท่องเที่ยวได้ ในพิธีบุญข้าวประดับดิน ชาวบ้านจะวางข้าวประดับดินไว้ พร้อมจุดเทียนบอกกล่าวให้มารับเอาอาหารและส่วนบุญนี้ จากนั้นชาวบ้านจะเอาอาหารไปทำบุญตักบาตรถวายทานแด่พระภิกษุสามเณร สมาทานศีล ฟังเทศน์และกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว

(๑๐) **เดือนสิบ บุญข้าวสาก**(กระยาสาธ) เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย โดยมีการทำสากให้พระจับ เพื่อที่จะได้ถวายของตามสากนั้น เป็นการทำบุญที่ต่อเนื่องจากพิธีในเดือนเก้า เพราะถือว่าเป็นการทำบุญส่งล่วงลับไปแล้วที่ได้ออกมาท่องเที่ยว ให้กลับสู่แดนของตน ในเดือนสิบนี้ ชาวบ้านจะนำห่อข้าวสาก(ข้าวเปลือกเหนียวมาคั่ว เพื่อให้ข้าวเหนียวแตกออกเป็นสีขาว แล้วคลุกน้ำตาลและ

มะพร้าว)ไปวางไว้บริเวณวัด พร้อมจุดเทียนและบอกให้ญาติมิตรที่ล่องลับไปแล้ว มารับอาหารและผลบุญที่อุทิศให้

(๑๑) เดือนสิบเอ็ด บุญออกพรรษา จัดทำในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ เป็นการทำบุญที่สืบเนื่องมาจากบุญเข้าพรรษาในเดือนแปด ที่พระภิกษุสามเณรได้เข้าพรรษาเป็นเวลานานถึง ๓ เดือน ดังนั้น ในวันที่ครบกำหนด พระภิกษุสามเณรเหล่านั้นจะมารวมกันทำพิธีออกวัสสาปวารณา วันนี้เป็นวันที่ภิกษุสามเณรมีโอกาสมาชุมนุมกันอย่างพร้อมเพรียงกันที่วัด ชาวบ้านถือว่าเป็นวันสำคัญและเป็นระยะที่ชาวบ้านหมดภาระในการทำนาไร่ อากาศในช่วงนี้จะเย็นสบายจึงถือโอกาสมาร่วมกันทำบุญ มีการตักบาตรถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร มีการกวนข้าวทิพย์ถวาย รับศีลสวดมนต์ฟังเทศน์และถวายผ้าจำนำพรรษา ตอนค่ำจะมีการจุดประทีปโคมไฟในบริเวณวัดและหน้าบ้าน บางท้องถิ่นอยู่ใกล้บริเวณแม่น้ำจะมีการไหลเรือไฟ (ล่องเฮือไฟ) เพื่อเป็นการบูชาคารวะแม่คงคา บางแห่งมีการแข่งเรือยาวเพื่อความสนุกสนานและสามัคคีร่วมกันในงานอีกด้วย

(๑๒) เดือนสิบสอง บุญกฐิน เป็นการถวายผ้าจีวรแด่พระสงฆ์ที่จำพรรษาครบ ๓ เดือน งานบุญนี้มีระยะเวลาทำตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จนถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ มูลเหตุที่มีการทำบุญกฐินนั้น มีเรื่องเล่าว่า มีพระภิกษุจำนวนหนึ่งได้เดินทางไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ระหว่างการเดินทางนั้นยังเป็นช่วงหน้าฝน และระยะทางไกลจึงทำให้ผ้าจีวรของพระภิกษุเหล่านั้นเปียกน้ำเประอะเปื้อนโคลน ไม่สามารถหาผ้าผืนเปลี่ยนได้ พระพุทธเจ้าได้เห็นถึงความยากลำบากนั้น จึงมีพุทธบัญญัติให้ภิกษุแสวงหาผ้าและรับผ้ากฐินได้ เป็นเวลาหนึ่งเดือนหลังออกพรรษา ชาวบ้านจึงได้จัดผ้าจีวรนำมาถวายพระภิกษุในช่วงเวลาดังกล่าว จนกลายเป็นประเพณีทำบุญกฐินมาจวบจนปัจจุบัน ก่อนการทำกฐินเจ้าภาพจะต้องจองวัดและกำหนดวันทอดกฐินล่วงหน้า เตรียมผ้าไตรจีวรพร้อมอัฐบริวารและเครื่องไทยทาน มีการบอกบุญแก่ญาติมิตร ตอนเช้าในพิธีจะแห่ขบวนกฐินเพื่อนำไปทอดที่วัด และแห่กฐินเวียนประทักษิณรอบอุโบสถ ๓ รอบ จึงทำพิธีถวายผ้ากฐินจากปูยฝ้ายจนสามารถนำไปทอดให้เสร็จภายใน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่เวลาเริ่มทำเชื่อว่าจะได้บุญมากกว่าอย่างอื่น

ครองสิบสี่

ครองสิบสี่ คือ แนวทางหรือข้อวัตรที่ประชาชนทั่วไปตลอดจนผู้มีหน้าที่ปกครองบ้านเมืองพึงปฏิบัติ ๑๔ ข้อ เป็นจารีตประเพณีและทำนองคลองธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของบ้านเมือง ซึ่งอาจสรุปได้ ๓ ประการ คือ สำหรับพระมหากษัตริย์และผู้ปกครองบ้านเมืองพึงปฏิบัติ สำหรับพระสงฆ์องค์เจ้า และสำหรับบุคคลธรรมดาสามัญพึงปฏิบัติในส่วนที่ชาวบ้านถือปฏิบัติต่อตัวเองและชาวบ้าน มีดังนี้

(๑) เมื่อได้ข่าวใหม่หรือผลหมากรากไม้ ให้บริจาคแก่ผู้มีศีลแล้วตนเองจึงบริโภคและให้ญาติพี่น้องด้วยกัน

(๒) อย่ามีความโลภ อย่าใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย อย่ากล่าวคำหยาบ

(๓) ให้ทำศาลพระภูมิไว้บริเวณบ้านของตนเองเพื่อบูชา

(๔) ให้ล้างเท้าก่อนขึ้นบ้าน

(๕) เมื่อถึงวัน ๗, ๘ ค่ำ ๑๔, ๑๕ ค่ำ ให้สมมาก่อนเส้า สมมาแม่ขึ้นบันได สมมาฝึกตุ

เฮือน

(๖) ให้ล้างเท้าก่อนนอนเวลากลางคืน

(๗) ถึงวันศีลให้เอาดอกไม้ ฐูปเทียน สมมาผ้า และให้เอารูปเทียนถวายพระ

(๘) ถึงวันศีลดับ ศีลเพ็ง (แรม ๑๔ ค่ำ, ขึ้น ๑๕ ค่ำ) ให้นิมนต์พระมาสวดมนต์บ้าน

หรือใส่บาตร

(๙) เมื่อพระภิกษุเข้าปริวาสกรรม ให้มีขันข้าวตอก ดอกไม้ ฐูปเทียน เครื่อง

อัฐบริวารไปถวายพระ

- (๑๐) เมื่อเห็นพระภิกษุเดินผ่านให้นั่งลงแล้วยกมือไหว้ แล้วค่อยเจรจา
(๑๑) อย่าเหยียบเงาพระภิกษุ ผู้ถือศีลบริสุทธิ (อย่าหมิ่นประมาทพระ)
(๑๒) อย่าเอาอาหารที่กินแล้วไปให้พระภิกษุ รวมถึงสามเณรด้วย
(๑๓) อย่าเสพเมถุนในวันศีล วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา
(๑๔) เมื่อมีพระมาบิณฑบาตอย่าให้พระคอย เวลาใส่บาตรอย่าให้มือแตะบาตร ภิกษุหรือสามเณรห้ามใส่รองเท้า ห้ามกางร่ม ห้ามเอาผ้าปิดหัวเวลาใส่บาตร

ความเชื่อ

การถือฤกษ์ยามในการปลูกเรือน ในเดือนยี่ เดือนสี่ เดือนหก เดือนเก้า เดือนสิบสอง ถือเป็นฤกษ์ที่ดีในการปลูกเรือน โดยเฉพาะในเดือนหกและเดือนเก้า

ปลูกต้นไม้มงคล

ในภาคอีสานถือว่าต้นไม้เป็นมงคลอย่างหนึ่ง หากปลูกให้ถูกทิศทางจะเกิดความสุขความเจริญ คตินี้ปรากฏในภาคกลางเช่นเดียวกัน ต้นไม้มงคลตามทิศของภาคอีสาน มีดังนี้

- ทิศบูรพา - ปลูกกุ่ม ก่าม กระถิน มะพร้าว หมาก พลุ
- ทิศอาคเนย์ - ปลูกต้นยอ
- ทิศทักษิณ - ปลูกมะม่วงมะเฟือง มะไฟ
- ทิศหริดี - ปลูกต้นคูณ สะเดา ขนุน
- ทิศปัจฉิม - ปลูกมะขาม มะยม
- ทิศพายัพ - ปลูกมะกรูดมะนาว
- ทิศอุดร - ปลูกต้นหมากต้น(พุทรา)
- ทิศอีสาน - ปลูกดอกกรัก ต้นแพง

ภูตผี วิญญาณ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ปูตา เจ้าที่เจ้าทาง

ถ้ามีการเจ็บป่วยโดยที่ไม่ทราบสาเหตุ ชาวบ้านจะสันนิษฐานไว้ก่อนว่า เกิดจากผีเข้า ผิดผี หรือไม่ก็ลบลู่เจ้าที่เจ้าทาง จะต้องหาผู้เฒ่าผู้แก่ไปขอขมา เป็นต้น

ผีตาแฮก

ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นผีเฝ้าไร่นา เมื่อชาวบ้านเข้าหักร้างถางพง เพื่อแปรสภาพที่ดินไปเป็น ที่นา พวกเขาจะทำพิธีเชิญผีตาแฮกตนหนึ่งมาเป็นผู้เฝ้ารักษาที่นาและข้าวกล้า แต่ละปีเจ้าของนาจะต้องทำพิธีเช่นสังเวยก่อนลงไถนา และเมื่อเก็บเกี่ยวเสร็จแล้ว จะต้องแบ่งข้าวสี่เกวียน (จำลอง เล็กๆ) ให้แก่ผีตาแฮกด้วย

คะลำ

- เป็นสิ่งต้องห้ามที่ล่วงไปแล้วไม่ไถนรม เกิดโทษภัย เกิดเสนียดจัญไรแก่ตนเองและผู้อื่น เช่น
- หญิงยืนเยียว คะลำ (ห้ามผู้หญิงยืนเยียว)
 - ย่างข้ามพาข้าว คะลำ (ห้ามเดินลัดวงอาหาร)
 - นั่งต้นประศู นั่งต้นขันโด นั่งหมอน นั่งกลางผู้เฒ่า คะลำ
 - นอนหันหัวไปทางตาเร็นตง คะลำ (ห้ามนอนหันหัวไปทางทิศตะวันตก เพราะทิศตะวันตกเป็นทิศที่ให้ผีหรือคนตายนอนหันหัวไป)
 - ไทเฮือนเดียวกันกินพร้อมกัน ผู้น้อยกินก่อนผู้ใหญ่ เมียกินก่อนผัว คะลำ
 - นุ่งห่มผ้าทางกลับ - ใช้ดินเชยเสื้อผ้า คะลำ
 - ผัวเมียผิดกัน ช่มเหลงกัน ต่าป่อยญาติกัน คะลำ

๓) ศาสนา สิ่งยึดเหนี่ยว และข้อห้ามต่างๆ

ประชาชนตำบลขามเรียงนับถือศาสนาพุทธ โดยมีวัดอยู่ในตำบลทั้งหมดจำนวน ๑๒ วัด

คือ

๑. วัดชัยจุมพล บ้าน ขามเรียง
๒. วัดพุทธไสยาราม บ้านเขียบ
๓. วัดจันทร์ประดิษฐ์บ้านมะกอก
๔. วัดศรีสุธรรมมาราม บ้านดอนหนอง
๕. วัดโพธาราม บ้านดอนนา
๖. วัดสุธรรมมาราม บ้านหนองแซ่
๗. วัดบ้านหนองขาม
๘. วัดบ้านหัวหนอง
๙. วัดบ้านโนนแสง
๑๐. วัดบ้านกุดหัวช้าง
๑๑. วัดบ้านดอนมัน
๑๒. วัดบ้านห้วยชัน

๔) สิ่งยึดเหนี่ยว

มีศาลหลักบ้าน ดอนปู่ตา และศาลพระภูมิ

๕) ข้อห้ามต่างๆ มีดังนี้

- ห้ามทำนาก่อนมีบุญเลี้ยงบ้าน
- ห้ามตัดข้าวในยุ้งก่อนวันพระ
- ห้ามตัดข้าวในยุ้งในวันที่มีคนตายในหมู่บ้าน
- ห้ามฆ่า โค - กระบือ ในบริเวณหมู่บ้าน
- ห้ามยิงปืนในบ้าน
- ห้ามเลี้ยงไก่แจ้ขาวในบ้าน
- ห้ามสร้างบ้านค่อมต่อไม้และบ่อน้ำ
- ห้ามนอนหันศีรษะไปทางทิศตะวันตก
- ห้ามทำบันไดบ้านหันหน้าไปทางทิศตะวันตก

๖) ผู้นำด้านความเชื่อ หรือที่เรียกว่ากะจ้ำ

- นายสี คลังแสง
- นายเปลี่ยน รวมรส
- นายนิคม บุญหล้า
- นายเคน รวมรส
- นายหวด บุญหล้า
- นายบุญมี แห่หล้า
- นายเคน ชันนาม
- นายหัด พันนนท์
- นายทองแดง ไชยผง
- นายหนู แสงจินดา
- นายทองปู่ บุญหล้า
- นายหวด นนทะภา
- นายหวิน เหล่าวงศ์ศรี

นายแพง สายตรี
 นายไพล สมปัดดา
 นายบุญมี แห่เหล้า

๑.๖.๘ องค์กร/สถาบันต่าง ๆ

สถาบันเกษตรกร มีบทบาทในการประกอบอาชีพการเกษตรและการดำรงชีวิตของเกษตรกรซึ่ง
 การดำเนินการด้านสถาบันเกษตรกรมีอยู่หลายกลุ่ม โดยมีหน่วยงานของทางราชการเป็นผู้สนับสนุน ได้แก่
 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และกลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลกลุ่มสถาบันเกษตรกรในตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	ลักษณะกลุ่ม			จำนวน สมาชิกใน กลุ่ม(ราย)	ปีที่จัดตั้ง
		กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร	กลุ่มส่งเสริม อาชีพ	กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน		
๑	วิสาหกิจชุมชนการผลิตปุ๋ยชีวภาพ หมู่ ๑๓			✓	๗	๒๕๔๙
๒	วิสาหกิจชุมชนโคเนื้อบ้านหัวหนอง หมู่ ๑๐			✓	๘	๒๕๕๙
๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าอ้อมครามบ้านโนนแสง			✓	๑๕	๒๕๖๐
๔	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรหนองเสือ ๖๑			✓	๑๕	๒๕๖๑
๕	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงไก่วงบ้านดอนมัน			✓	๒๕	๒๕๖๑
๖	วิสาหกิจชุมชนไร่นาสวนผสมบ้านเขียบ หมู่ ๒๒ ต. ขามเรียง			✓	๑๐	๒๕๖๑
๗	วิสาหกิจชุมชนฮักแพงกันทรวิชัย ๒			✓	๗	๒๕๖๒
๘	วิสาหกิจชุมชนผ้าทอมืออ้อมสีธรรมชาติขามเรียง			✓	๗	๒๕๖๒
๙	วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์บ้าน เขียบ			✓	๘	๒๕๕๗
๑๐	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรพอเพียงหมู่ ๒๒			✓	๙	๒๕๔๘
๑๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์บ้านเขียบ			✓	๗	๒๕๕๘
๑๒	วิสาหกิจชุมชนการเพาะเห็ดบรรจุถุงพลาสติกแบบ ครบวงจร			✓	๗	๒๕๔๙
๑๓	กลุ่มนาแปลงใหญ่บ้านเขียบ		✓		๒๐๐	๒๕๕๙
๑๔	กลุ่มผู้เลี้ยงปลาบ้านดอนมัน		✓		๒๐	๒๕๖๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอกันทรวิชัย

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลกลุ่มสถาบันเกษตรกรในตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	ลักษณะกลุ่ม			จำนวน สมาชิกใน กลุ่ม(ราย)	ปีที่จัดตั้ง
		กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร	กลุ่มส่งเสริม อาชีพ	กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน		
๑๕	กลุ่มผู้เลี้ยงปลาบ้านหนองแซ่หมู่ ๔ , ๒๑		✓		๒๕	๒๕๖๑
๑๖	กลุ่มผู้เลี้ยงปลาบ้านดอนหนองหมู่ ๘, ๑๖		✓		๒๕	๒๕๖๑
๑๗	กลุ่มผู้เลี้ยงปลาบ้านโขงกุดเวียน หมู่ ๑๔		✓		๒๕	๒๕๖๑
๑๘	กลุ่มแปรรูปหน่อไม้หมู่ ๑๙		✓		๒๕	๒๕๖๑
๑๙	กลุ่มเพาะเห็ดหมู่ ๑๘		✓		๒๕	๒๕๖๑
๒๐	กลุ่มแปรรูปปลาร้าหมู่ ๑๒, ๒๓		✓		๒๕	๒๕๖๑
๒๑	กลุ่มปลูกไม้ดอกเพื่อร้อยมาลัยบ้านดอนนาหมู่ ๗		✓		๒๕	๒๕๖๑

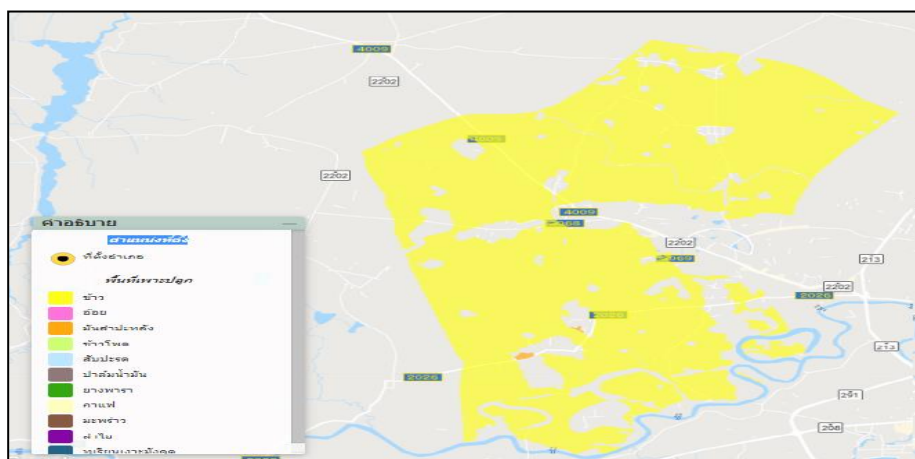
๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

พื้นที่ตำบลขามเรียง ส่วนใหญ่สภาพการถือครองในพื้นที่เอกสารสิทธิ์เป็นโฉนด พื้นที่จะอยู่นอกเขตชลประทานทั้งหมด บางส่วนของพื้นที่จะอยู่ในเขตสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

๑.๗.๑ ลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทหลัก ๆ เช่น ภาคเกษตร อุตสาหกรรม ชุมชนเมืองที่อยู่อาศัยแยกตามเขตการปกครองย่อย

จากการสำรวจและวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน พบว่าในตำบลขามเรียง สามารถจำแนกการใช้ที่ดินได้เป็น ๔ ประเภทหลัก คือ พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่น้ำ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และพื้นที่อื่นๆ ดังนี้

ที่อยู่อาศัย	๑,๒๒๒	ไร่	เฉลี่ย	๐.๓๗	ไร่ / ครัวเรือน
ที่นา	๒๒,๓๔๘.๕๐	ไร่	เฉลี่ย	๖.๗๐	ไร่ / ครัวเรือน
ที่สวน	๙๙	ไร่	เฉลี่ย	๐.๐๖	ไร่ / ครัวเรือน
อื่น ๆ	๖,๕๑๓.๕๐	ไร่	เฉลี่ย	๑.๙๕	ไร่ / ครัวเรือน

ภาพที่ ๗ การใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลขามเรียง

ตารางที่ ๑๓ แสดงลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน

หมู่ที่	บ้าน	การใช้ประโยชน์ที่ดิน				รวม
		นาข้าว	สวน	ที่อาศัย	อื่นๆ	
๑	ขามเรียง	๑,๓๖๕	๔	๖๐	๑๓๑	๑,๕๖๐
๒	โนนแสง	๑,๗๐๖	๔	๘๐	๙๕	๑,๘๘๕
๓	เขียบ	๕๓๔.๗๕	๐	๒๐	๔๕	๕๙๙.๗๕
๔	หนองแค้	๓๕๕.๗๕	๕	๔๕	๖๒	๔๖๗.๗๕
๕	มะกอก	๖๕๒.๒๕	๑๒	๖๕	๓๖๑	๑,๐๙๐.๒๕
๖	ห้วยชัน	๔๔๖.๗๕	๒๓	๓๑	๖๐	๕๖๐.๗๕
๗	ดอนนา	๑,๘๑๕	๕	๙๓	๑,๖๕๔	๓,๕๖๗
๘	ดอนหนอง	๒,๐๔๘.๕๐	๐	๔๕	๕๖๖	๒,๖๕๙.๕๐
๙	หนองขาม	๑,๔๐๗.๒๕	๐	๗๐	๒๒๐	๑,๖๙๗.๒๕
๑๐	หัวหนอง	๑,๕๓๓	๒	๘๐	๓๗๐	๑,๙๘๕
๑๑	กุดหัวช้าง	๙๗๔.๕๐	๐	๓๕	๗๐	๑,๐๗๙.๕๐
๑๒	มะกอก	๗๑๘.๒๕	๑๐	๓๖	๙๘	๘๖๒.๒๕
๑๓	ดอนมัน	๒๐๐.๒๕	๒	๓๐	๗๐	๓๐๒.๒๕
๑๔	โขงกุดเวียน	๓๐๙.๕๐	๑	๗๐	๓๗๑.๕๐	๗๕๒
๑๕	ขามเรียง	๘๐๗.๕๐	๐	๕๘	๘๐	๙๔๕.๕๐
๑๖	ดอนหนอง	๑,๘๐๑	๐	๕๒	๒๐๓	๒,๐๕๖
๑๗	เขียบ	๑,๖๕๖.๗๕	๐	๔๒	๒๕๐	๑,๙๔๘.๗๕
๑๘	มะกอก	๖๒๖.๕๐	๑๐	๖๐	๑๔๕	๘๔๑.๕๐
๑๙	มะกอก	๕๗๒.๕๐	๘	๘๕	๒๙๕	๙๖๐.๕๐
๒๐	ขามเรียง	๗๗๙.๗๕	๐	๔๕	๑,๒๕๐	๒,๐๗๔.๗๕
๒๑	หนองแค้	๖๒๒.๗๕	๔	๔๔	๘๐	๗๕๐.๗๕
๒๒	เขียบ	๘๗๐	๐	๔๐	๓๒	๙๔๒
๒๓	มะกอก	๕๔๕	๙	๓๖	๕	๕๙๕
	รวม	๒๒,๓๔๘.๕๐	๙๙	๑,๒๒๒	๖,๕๑๓.๕๐	๓๐,๑๘๓

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลขามเรียง

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล

๑) สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่

เกษตรกรในตำบลขามเรียงผลิตข้าวนาปีเป็นพืชหลักเนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่รับน้ำฝนมีน้ำหลากและท่วมขังในฤดูฝน คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๐๐ พื้นที่ส่วนใหญ่จึงมีระบบการผลิตข้าวปีละ ๑ ครั้ง คือปลูกข้าวนาปีในฤดูฝนโดยอาศัยน้ำฝน ส่วนพื้นที่ที่อยู่ในเขตสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบางส่วนจะปลูกข้าวนาปรังอีกครั้งช่วงเดือน พฤศจิกายน – เมษายน หากน้ำในแม่น้ำชีมีเพียงพอ ในส่วนของการปลูกพืชผักส่วนใหญ่จะในบริเวณพื้นที่ติดแหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำสาธารณะหมู่บ้าน และบริเวณขอบบ่อในไร่นา ซึ่งมีการปลูกในเชิงการค้าในพื้นที่หมู่ที่ ๕ บ้านมะกอก บริเวณรอบ ๆ กุดกว้าง และเกษตรกรมีการเลี้ยงโคเนื้อ โคนม กระบือ ไก่วง และไก่พื้นเมือง เพื่อจำหน่ายและสำหรับบริโภค

ในส่วนของ การเลี้ยงปลา เกษตรกรมีการเลี้ยงตลอดทั้งปีโดยการเลี้ยงแบบปล่อยตามบ่อน้ำในไร่นาเลี้ยงแบบธรรมชาติและให้อาหารเสริม เป็นลักษณะการเลี้ยงเพื่อบริโภคเป็นส่วนใหญ่ จะมีการจับขายบ้างช่วงหลังเกี่ยวข้าวนาปี ประมาณเดือนธันวาคม – เดือนเมษายน

๒) เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

(๑) Smart Farmer, YSF, ที่มีความรู้ความชำนาญ/เครือข่าย

เกษตรกรที่เป็นต้นแบบ smart farmer ในตำบลขามเรียง มีจำนวน ๑ ท่าน ซึ่งภูมิปัญญาที่เกิดจากการสร้างสมประสบการณ์ จนตกผลึกนำมาแก้ไขปัญหาการเกษตรให้กับเกษตรกรได้ดี คือนายอดิศร เหล่าสะพาน ประชาญ์เกษตรและประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอกันทรวิชัย เกษตรกรต้นแบบด้านการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเกษตรกรต้นแบบและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของอำเภอกันทรวิชัย

๓) ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

(๑) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลขามเรียงมีพื้นที่ทางทิศใต้ติดแม่น้ำชีมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่เกิดจากการเปลี่ยนทิศทางการไหลของแม่น้ำชีที่เรียกว่ากุด จำนวน ๔ แห่ง พื้นที่ประมาณ ๔๐๐ ไร่ มีแม่น้ำชีไหลผ่านจำนวน ๓ หมู่บ้าน มีพื้นที่รับน้ำจากโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน ๒,๐๐๐ ไร่ สามารถทำนาปรังได้ มีพื้นที่รับน้ำฝน ๔๘ ตารางกิโลเมตร ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปี ๑,๑๔๒ มิลลิเมตร

๔) สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

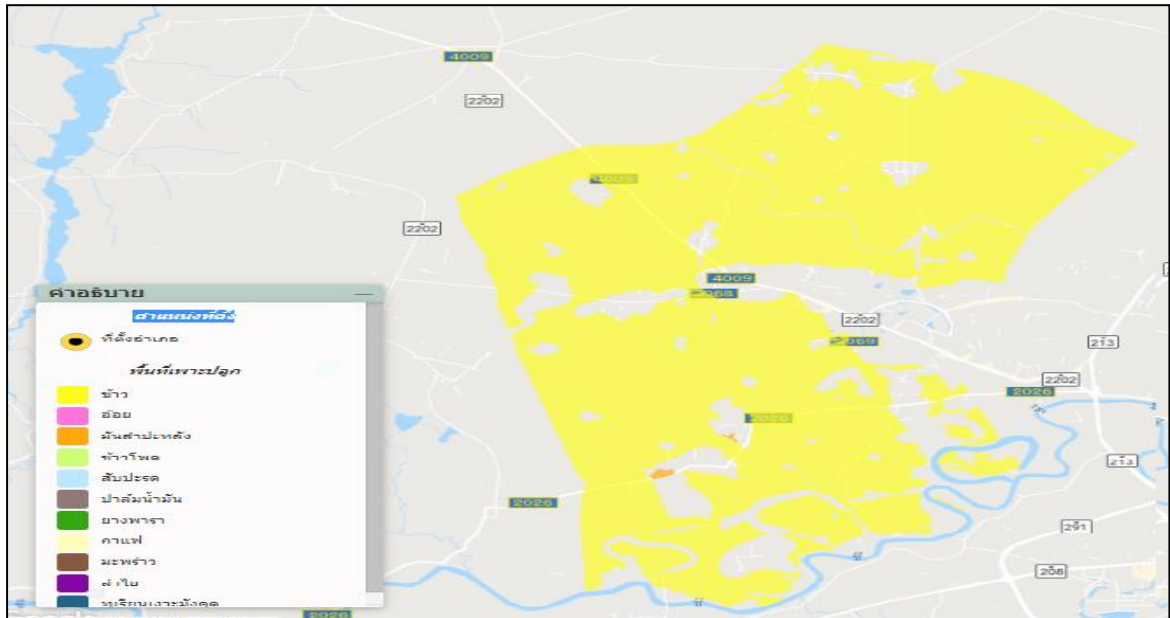
เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก อาชีพเสริม ประมง ทอผ้า ปลูกพืชผัก ดังนั้นสินค้าเกษตรหลักของตำบลขามเรียง คือข้าว รองลงมาได้แก่ พืชผัก การเลี้ยงสัตว์ ประมง หัตถกรรม และแปรรูปสินค้าเกษตร

๕) สินค้าเกษตรที่สำคัญ

(๑) ข้าว

พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว

ความเหมาะสมในการปลูกข้าว พบว่าตำบลขามเรียง ไม่มีพื้นที่ที่เหมาะสมมาก (S๑) มีพื้นที่เหมาะสมปานกลาง จำนวน ๒๕,๑๔๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๖๔ และพื้นที่ไม่เหมาะสม จำนวน ๓,๘๗๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๖

จำนวนพื้นที่ปลูก/เก็บเกี่ยว

ในพื้นที่ตำบลขามเรียง มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกร ทั้งสิ้น ๑,๖๔๘ ครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๒๒,๓๔๘.๕ ไร่ ในปี ๒๕๖๑ มีเนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต จำนวน ๒๒,๓๔๘.๕ ไร่

นอกจากนี้ยังมีผลการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ปี ๒๕๖๑/๖๒ ตำบลขามเรียง พบว่ามีเกษตรกรขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำนวน ๑,๕๓๕ ราย พื้นที่ ๒๒,๓๔๘.๕ ไร่

ปริมาณผลผลิตรวม/ผลผลิตเฉลี่ย

จากพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๒๒,๓๔๘.๕ ในปี ๒๕๖๑ ในพื้นที่ตำบลขามเรียง มีผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ จำนวน ๑๐,๐๕๖,๘๒๕ กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย ๔๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย ๑๔ บาท/กิโลกรัม

เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จที่เป็นต้นแบบในพื้นที่

เกษตรกรต้นแบบ ในตำบลขามเรียงมีจำนวน ๑ ท่าน ซึ่งภูมิปัญญาที่เกิดจากการสร้างสมประสบการณ์ จนตกผลึกนำมาแก้ไขปัญหาการเกษตรให้กับเกษตรกรได้ดี คือ นายอดิสร เหล่าสะพาน ปราชญ์เกษตรและประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอกันทรวิชัย เกษตรกรต้นแบบด้านการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเกษตรกรต้นแบบและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิของอำเภอกันทรวิชัย

สภาพการใช้เทคโนโลยีการผลิตตั้งแต่ปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยวผลผลิต
ลักษณะการผลิตทางการเกษตรทั่วไป มีการผลิตข้าวเป็นพืชหลักที่สำคัญของตำบล
รองลงมา คือ พืชผัก เลี้ยงสัตว์ ประมง และไม้ผล ตามลำดับ

การปลูกข้าว

- **วิธีปลูก** โดยวิธีการหว่านสำรวร้อยละ ๙๐ และปักดำร้อยละ ๑๐ มีการจ้าง
แรงงานและเครื่องจักรกล

- **พันธุ์** ข้าวเหนียว กข.๖ พันธุ์ข้าวเจ้า ขาวดอกมะลิ ๑๐๕, กข.๑๕

- **การใช้ปุ๋ย** ปุ๋ยที่ใช้ คือปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕-๑๕-๑๕, สูตร ๑๖-๒๐-๐, สูตร ๑๖-๑๖-๘ ,
สูตร ๑๖-๘-๘ มี การใส่ ๒ ครั้ง คือ ตอนรองพื้น และช่วงข้าวตั้งท้อง และมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์มากขึ้น
เนื่องจากมีราคาต่ำกว่าปุ๋ยเคมี ส่วนปุ๋ยคอก จะ มีการใส่เพียงเล็กน้อยส่วนใหญ่ใส่ช่วงก่อนทำการปลูกในฤดู
ถัดไป ประมาณ ๑-๒ เดือน

- **การเก็บเกี่ยว** ส่วนใหญ่ใช้รถเกี่ยว ค่าจ้างประมาณ ๖๐๐-๘๐๐ บาท/ไร่ และมี
การเกี่ยวมือบ้างเล็กน้อย ส่วนการนวดข้าวทั้งหมดมีการใช้รถนวดข้าว

- **ต้นทุนการผลิตข้าวนาปี** จำนวน ๒,๔๓๕ บาท ต่อไร่ และต้นทุนการผลิตข้าวนาปรัง จำนวน
๓,๑๐๐ บาท

ตารางที่ ๑๔ ต้นทุนการผลิตข้าว (บาท/ไร่)

รายการ	ข้าวนาปี	ข้าวนาปรัง			
ค่าเตรียมดิน	๓๕๐	๓๕๐			
ค่าเมล็ดพันธุ์	๔๗๕	๕๕๐			
ค่าปุ๋ยเคมี	๒๙๐	๑,๒๕๐			
ค่าจ้างปลูก	๔๕๐	-			
ค่าค่ากำจัดวัชพืช/สารเคมี	๖๐	๓๔๐			
ค่าเก็บเกี่ยว	๗๐๐	๖๐๐			
ค่านวด	๖๐	๖๐			
ค่าขนส่ง	๕๐	๕๐			
รวมต้นทุนการผลิต/ไร่	๒,๔๓๕	๓,๑๐๐			
ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่ (กก.)	๔๐๐	๘๐๐			
ราคาขายผลผลิต(บาท)	๑๔.๐	๗.๕๐			
รวมรายได้ประมาณ/ไร่	๕,๖๐๐	๖,๐๐๐			
กำไรสุทธิ	๓,๑๖๕	๒,๙๐๐			

ที่มา :จากการสัมภาษณ์เกษตรกรตำบลขามเรียง, ๒๕๖๒

สถานการณ์ตลาด/วิธีการตลาด

สถานการณ์การราคาข้าวเปลือกที่ผ่านมา คาดว่าราคาข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิ ๑๐๕
เฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้และข้าวเปลือกเหนียวปรับตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยแล้ง
ทำให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ราคาข้าวเปลือกปัจจุบัน ราคาข้าว เปลือก เจ้ามะลิ ๑๐๕ ราคา ต้นละ
๑๕,๕๐๐ บาท ราคาข้าว เปลือก ข้าวเหนียว กข.๖ ราคา ต้นละ ๑๒,๐๐๐-๑๔,๐๐๐ บาท

๒.๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๑๕ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
<p>๑. ด้านพื้นที่และทรัพยากร</p> <p>๑.๑ ทรัพยากรดิน</p>	<p>- ดินขาดความอุดมสมบูรณ์</p>	<p>- การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด</p> <p>- ใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักอัตรา ๑-๒ ตันต่อไร่ ไถกลบตอซังพืชลงดิน ได้แก่ ฟางหรือตอซังข้าว ตันข้าวโพด หรือเศษพืชตระกูลถั่ว ในช่วงการเตรียมดิน ไถกลบพืชปุ๋ยสด จากพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ โสนอัฟริกัน ถั่วพุ่ม หรือถั่วเขียว โดยใช้เมล็ดพันธุ์ อัตรา ๕-๗ กิโลกรัมต่อไร่ ปลูกก่อนทำนาเป็นระยะเวลา ๓๕-๕๐ วัน และเมื่อออกดอก ๕๐ % จึงไถกลบปลูกพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ กระถินยักษ์ หรือถั่วมะแฮะ บริเวณคันนา แล้วทำการตัดใบหรือกิ่งอ่อนสับกลบเป็นปุ๋ยพืชสด</p>	<p>ทุกหมู่บ้าน</p> <p>ทุกหมู่บ้าน</p>	<p>ทุกหมู่บ้าน</p> <p>ทุกหมู่บ้าน</p>
<p>๒. ด้านการผลิตและการตลาด</p> <p>(ตามรายชนิดที่สำคัญ)</p> <p>๒.๑ ข้าว</p>	<p>๒.๑ ข้าว</p> <p>- โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด</p>	<p>๒.๑ ข้าว</p> <p>- ให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการศัตรูพืช</p>	<p>ทุกหมู่บ้าน</p>	<p>ทุกหมู่บ้าน</p>

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
<p>๒.๒ ไร่พื้นเมือง</p> <p>๒.๓ ไร่แก่งวง</p>	<p>- ราคาผลผลิตผันผวน</p> <p>- คุณภาพไม่สม่ำเสมอ</p> <p>- ภัยฝนทิ้งช่วง ขาดน้ำ</p> <p>๒.๒ ไร่พื้นเมือง</p> <p>- โรครະບາດ</p> <p>- ผลผลิตไม่เพียงพอ การตลาดไม่ต่อเนื่อง</p> <p>๒.๓ ไร่แก่งวง</p> <p>- โรครະບາດ</p> <p>- ผลผลิต และการตลาด เนื่องจากราคาสูง ตัวโต ลูกค้าไม่มีกำลังซื้อ</p>	<p>- ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าด้วยวิธีการต่าง ๆ</p> <p>- พัฒนาการผลิตให้ได้คุณภาพสากล</p> <p>- สร้างตลาดแบบขายตรงต่อผู้บริโภค</p> <p>- ลดต้นทุนเพิ่มผลผลิต</p> <p>- บ่อน้ำในไร่นา</p> <p>๒.๒ ไร่พื้นเมือง</p> <p>- ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการดูแลและการจัดการ</p> <p>- รวมกลุ่มการผลิตในรูปแบบแปลงใหญ่ หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างจริงจัง</p> <p>๒.๓ ไร่แก่งวง</p> <p>- ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการดูแลและการจัดการ</p> <p>- รวมกลุ่มการผลิตในรูปแบบแปลงใหญ่ หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างจริงจัง แปรรูป แบ่งส่วนขายให้ราคาต่ำลง ทำตลาดเฉพาะ</p>	<p>ทุกหมู่บ้าน</p> <p>ผู้เลี้ยงไร่แก่งวงในตำบล</p>	<p>ทุกหมู่บ้าน</p> <p>ผู้เลี้ยงไร่แก่งวงในตำบลทุกคน</p>
<p>๓. ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร</p> <p>๓.๑ เกษตรกร</p>	<p>๓.๑ เกษตรกร</p> <p>- รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ</p>	<p>๓.๑ เกษตรกร</p> <p>- ลดค่าใช้จ่าย/ทำบัญชีครัวเรือน</p> <p>- ฝึกอบรมอาชีพเสริม</p>	<p>ทุกหมู่บ้าน</p>	<p>ทุกหมู่บ้าน</p>

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
๓.๒ วิสาหกิจชุมชน	๓.๒ วิสาหกิจชุมชน - การดำเนินงานกลุ่มไม่เข้มแข็ง/ไม่เป็นระบบ	- น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ๓.๒ วิสาหกิจชุมชน - พัฒนาศักยภาพกลุ่ม	ทุกกลุ่ม	ทุกกลุ่ม
๔. ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๔.๑ การแปรรูปข้าว	๔.๑ การแปรรูปข้าว - ไม่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการแปรรูป - ไม่มีความต่อเนื่องของการผลิตสินค้าเนื่องจากเกษตรกรรอขายข้าวสารแบบโรงสีไม่ได้เพราะต้องนำเงินไปใช้หนี้	๔.๑ การแปรรูปข้าว - แปลงใหญ่	ทุกหมู่บ้าน	ทุกหมู่บ้าน

๒.๒ การจัดทำ TOWS Matrix

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตรตำบลขามเรียง ใช้หลักการวิเคราะห์สภาพวิธี SWOT Analysis เพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อนและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อให้ทราบถึงโอกาสอุปสรรคที่มีผลกระทบเพื่อกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ ๑๖ การวิเคราะห์ TOWS Matrix สภาพแวดล้อมตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

<p style="text-align: center;">ปัจจัยภายใน</p> <p style="text-align: center;">ปัจจัยภายนอก</p>	<p>จุดแข็ง (Strengths : S)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. พื้นที่เหมาะสมปลูกข้าว ๒. มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๓. มีแหล่งน้ำธรรมชาติ (กุด) ๔ แห่ง ปลูกผักได้ตลอดปี ๔. เกษตรกรมีการปลูกข้าว ๕. เกษตรกรมีใจรักการเลี้ยงสัตว์และประมง 	<p>จุดอ่อน (Weaknesses : W)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตพืชเชิงเดี่ยว ๒. ขาดความต่อเนื่องในการผลิตสินค้าแปรรูป ๓. เกษตรกรขาดความรู้ด้านการแปรรูป ๔. รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ
<p>โอกาส (Opportunities : O)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. นโยบายนาแปลงใหญ่ ๒. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี 	<p>SO กลยุทธ์เชิงรุก</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ส่งเสริมพัฒนาแปลงใหญ่ข้าวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๒. ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืน 	<p>WO กลยุทธ์เชิงแก้ไข</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในหลักการดำรงชีวิตตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปใช้อย่างแท้จริง
<p>ภาวะคุกคาม (Threats : T)</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ราคาผลผลิตแปรปรวน ๒. น้ำหลาก /ท่วม ๓. ฝนทิ้งช่วง ๔. ภัยศัตรูพืชและโรคระบาด ๕. ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรสูง ๖. เศรษฐกิจโลกทรุดตัว 	<p>ST กลยุทธ์ป้องกัน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. พัฒนาการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 	<p>WT กลยุทธ์เชิงรับ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. พัฒนาการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (W๑+T๒)

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก
 - ๑.๑ ส่งเสริมและพัฒนาแปลงใหญ่ข้าวตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - ๑.๒ ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืน
๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข
 - ๒.๑ ส่งเสริมเกษตรกรให้เข้าใจหลักการดำรงชีวิตและการเกษตรตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปใช้อย่างแท้จริง
๓. กลยุทธ์ป้องกัน
 - ๓.๑ พัฒนาการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๔. กลยุทธ์เชิงรับ
 - ๔.๑ พัฒนาการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลขามเรียง

๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๓.๑.๑ ข้าว

เป้าหมาย : เพื่อพัฒนาการผลิตข้าวอย่างครบวงจรอย่างมั่นคงและยั่งยืน

กลยุทธ์ : ส่งเสริมและพัฒนาแปลงใหญ่ข้าวตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการพัฒนาการผลิตและผลผลิตข้าวครบวงจร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้มาตรฐาน

๓.๑.๒ พืชผัก

เป้าหมาย : เพื่อพัฒนาการผลิตพืชผักปลอดภัยและได้มาตรฐาน

กลยุทธ์ : ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพืชผักตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตพืชผักปลอดภัย

๓.๑.๓ ไม้ผล

เป้าหมาย : เพื่อพัฒนาการผลิตไม้ผลให้เกิดรายได้ลดความเสี่ยงของชาวนา

กลยุทธ์ : ผสมผสานผลไม้ในไร่นา

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรกรรมยั่งยืน

๓.๑.๔ ไม้ยืนต้น

เป้าหมาย : เพื่อให้เกษตรกรมีอาหารและรายได้จากการปลูกต้นไม้

กลยุทธ์ : ไม้ ๓ อย่างประโยชน์ ๔ อย่าง

โครงการที่ ๑ โครงการปลูกป่าสวนอาหาร

๓.๑.๓ ปศุสัตว์

เป้าหมาย : เพื่อนำสัตว์เลี้ยงหลังบ้านสู่สินค้าแปรรูป

กลยุทธ์ : ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพืชผักตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่วง

๓.๑.๔ ประมง

เป้าหมาย : เพื่อให้เกษตรกรมีอาหารรายได้เสริมจากการเลี้ยงปลาในบ่อและในนาข้าว

กลยุทธ์ : ส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงปลาให้เป็นสินค้าสร้างรายได้

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมเพาะขยายพันธุ์ปลาในชุมชน

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะการเลี้ยงปลา

๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๒.๑ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

เป้าหมาย : เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง

กลยุทธ์ : พัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

๓.๒.๒ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

เป้าหมาย : เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

กลยุทธ์ : ส่งเสริมการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว

โครงการที่ ๑ โครงการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้

๓.๒.๓ กลุ่มยุวเกษตรกร

เป้าหมาย : เพื่อให้เยาวชนมีความรู้และความรักในการเกษตร

กลยุทธ์ : ส่งเสริมการเกษตรในโรงเรียน

โครงการที่ ๑ สวนครัวในรั้วโรงเรียน

๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๓.๑ ดินและสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย : เพื่อปรับปรุงบำรุงดินและลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

กลยุทธ์ : ส่งเสริมการเกษตรกรรมยั่งยืน

โครงการที่ ๑ โครงการรวมพลังสร้างมูลค่าจากขังข้าว

๓.๔ การแปรรูปผลผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์

๓.๔.๑ การแปรรูปผลผลิต

เป้าหมาย : เพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตรและเพิ่มช่องทางจำหน่ายสินค้า

กลยุทธ์ : แปรรูปผลผลิตเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าและช่องทางจำหน่ายสินค้าเกษตร

โครงการที่ ๑ แปรรูปผลผลิตจากข้าวและการสร้างช่องทางจำหน่าย

โครงการที่ ๒ แปรรูปไก่บ้านเพื่อเพิ่มช่องทางจำหน่าย

โครงการที่ ๒ แปรรูปปลาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

ตารางที่ ๑๗ แสดงงบประมาณโครงการและแหล่งที่มา

ที่	กิจกรรม/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	ปีดำเนินการ				แหล่งงบประมาณ	หมายเหตุ
			๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙		
๑	โครงการส่งเสริมการพัฒนาการผลิตและผลผลิตข้าวครบวงจร	๑๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	-	-	จังหวัดมหาสารคาม, กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมการข้าว	
๒	โครงการส่งเสริมการพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ได้มาตรฐาน	๑๐๐,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	กรมการข้าว, กรมส่งเสริมการเกษตร	
๓	โครงการส่งเสริมการผลิตพืชผักปลอดภัย	๔๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	กรมส่งเสริมการเกษตร	
๔	โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่และเกษตรกรรายยั่งยืน	๑๐๐,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	กระทรวงเกษตรฯ	
๕	โครงการปลูกป่าสวนอาหาร	๕๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	เทศบาลฯ และกรมส่งเสริมการเกษตร	
๖	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง	๒๕๘,๔๐๐	๒๕๘,๔๐๐	-	-		กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมปศุสัตว์	
๗	โครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่วง	๑๐๐,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	กรมปศุสัตว์	

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขามเรียง

ตารางที่ ๑๖ แสดงงบประมาณโครงการและแหล่งที่มา

ที่	กิจกรรม/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	ปีดำเนินการ				แหล่งงบประมาณ	หมายเหตุ
			๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙		
๘	โครงการส่งเสริมเพาะขยายพันธุ์ปลาในชุมชน	๑๐๐,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	กรมประมง, กรมส่งเสริมการเกษตร	
๙	โครงการส่งเสริมและสร้างทักษะการเลี้ยงปลา	๑๐๐,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	กรมส่งเสริมการเกษตร,กรมประมง	
๑๐	โครงการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน	๒๐,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	กรมส่งเสริมการเกษตร	
๑๑	โครงการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้	๒๐,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	กรมส่งเสริมการเกษตร,เทศบาลฯ	
๑๒	สวนครัวในรั้วโรงเรียน	๑๐,๐๐๐	๒,๕๐๐	๒,๕๐๐	๒,๕๐๐	๒,๕๐๐	กรมส่งเสริมการเกษตร,เทศบาลฯ	
๑๓	โครงการรวมพลังสร้างมูลค่าจากซังข้าว	๔๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	เทศบาลฯ กรมส่งเสริมการเกษตร,กรม กรมพัฒนาที่ดิน	
๑๔	โครงการแปรรูปผลผลิตจากข้าวและการสร้าง ช่องทางการจำหน่าย	๘๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	กรมการข้าว, กลุ่มจังหวัดฯ ,กรมส่งเสริม การเกษตร	
๑๕	แปรรูปไก่บ้านเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่าย	๓๐๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	-	-	กรมส่งเสริมการเกษตร	
๑๖	แปรรูปปลาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	๓๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	-	กรมส่งเสริมการเกษตร,กรมประมง	

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขามเรียง

บรรณานุกรม

กรมการปกครอง.๒๕๕๕. ฝ่ายทะเบียนและบัตรอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม.จำนวนประชากรในตำบลลำชี.
กระทรวงมหาดไทย.

กรมการพัฒนาชุมชน.๒๕๕๔. สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม.ข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๕๔.
กระทรวงมหาดไทย.

กระทรวงคมนาคม. **ชั้นข้อมูลเส้นทางถนน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมอุตุนิยมวิทยา.๒๕๖๒ **รายงานสภาพอากาศ** แหล่งที่มา : <https://www.tmd.go.th/province.php?id=๒๘>

กรมพัฒนาที่ดิน. **ข้อมูลชุดดิน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมพัฒนาที่ดิน. **การใช้ประโยชน์ที่ดิน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมพัฒนาที่ดิน. **ระดับความเหมาะสมของพื้นที่** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมชลประทาน. **ข้อมูลโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปาว** แหล่งที่มา : <http://ssmap.doe.go.th/ssmap/>

กรมส่งเสริมการเกษตร.๒๕๕๔.ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลขามเรียง สำนักงานเกษตร

อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม.

แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลขามเรียง (พ.ศ. ๒๕๕๕

- ๒๕๕๗). กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๑. **ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร**

แหล่งที่มา : <https://production.doe.go.th/>

เทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. **แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๕).**

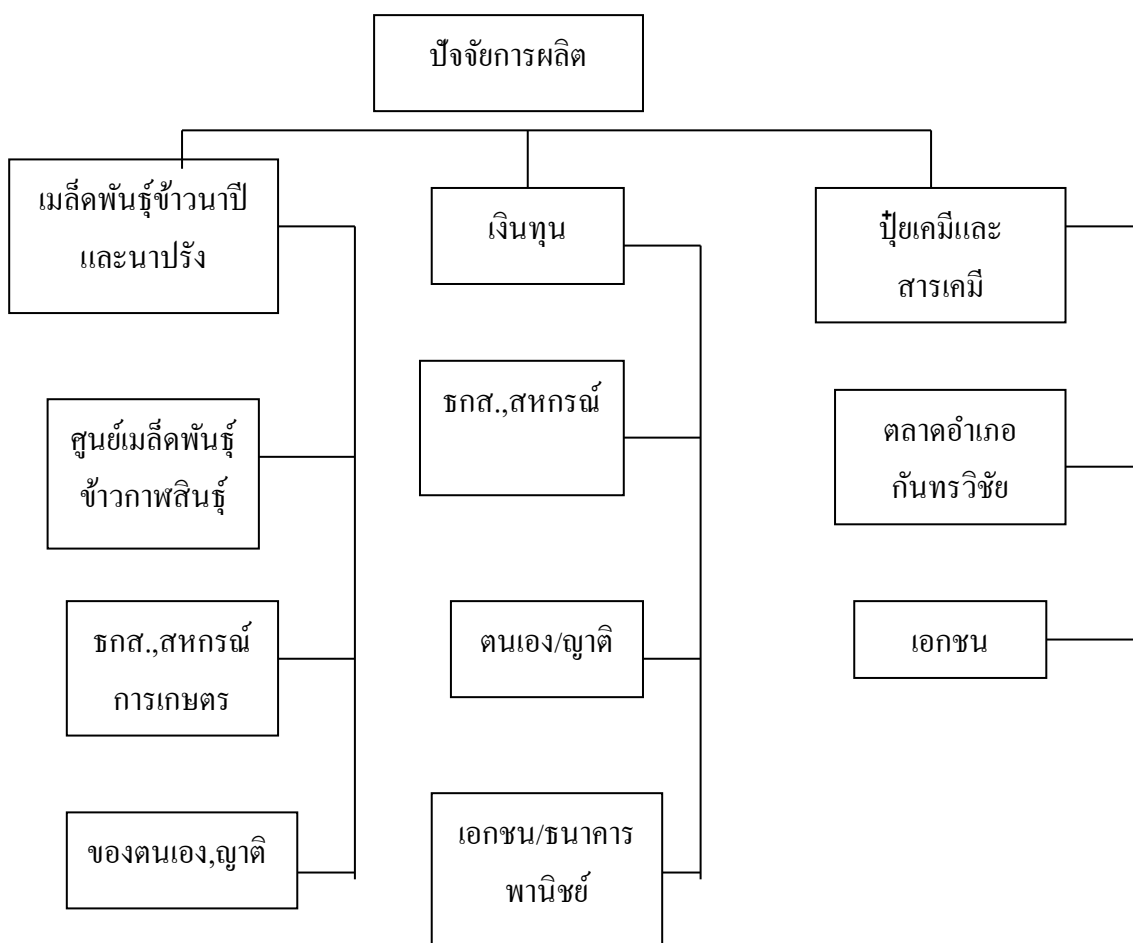
ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1

ข้อมูลการตลาด

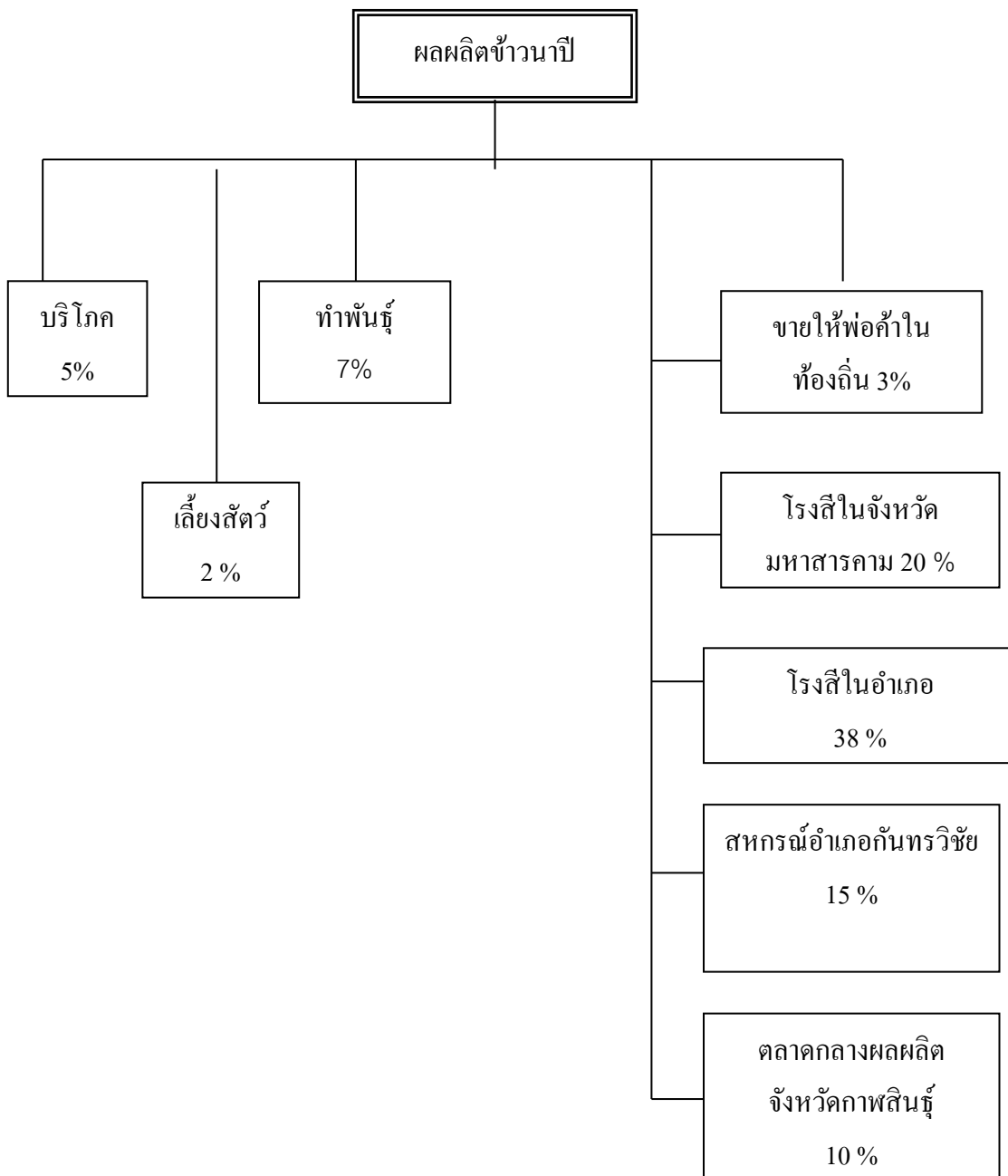
เกษตรกรตำบลขามเรียง มีแหล่งปัจจัยการผลิต และแหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ คือ ภายในจังหวัดมหาสารคาม คิดเป็นร้อยละ ๙๐ และที่จังหวัดกาฬสินธุ์ คิดเป็นร้อยละ ๑๐ ดังวิธีการตลาด ดังนี้

แผนผัง แสดงแหล่งปัจจัยการผลิต

ที่มา :จากการสัมภาษณ์เกษตรกรตำบลขามเรียง, ๒๕๖๒

วิธีการตลาดข้าวนาปี

ที่มา : จากการสัมภาษณ์เกษตรกรตำบลขามเรียง, ๒๕๖๒